Ազգ

Azg armenian daily

22 ՄԱՅԻՍ 2002 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 93 (2538)

Իրանական «Շահաբ» հրթիռները սարսափեցնում են Իսրայելին, Թուրքիային

Թուրքական հետախուզությունը պատրաստել է հատուկ հաղորդագրություն, ըստ որի Իրանը հաջողությամբ փորձարկել է հեռահար՝ 1300 կմ շառավղով «Շահաբ-3» հրթիռ եւ որոշել ձեռնամուխ լինել դրա արտադրությանը, գրում է «Ջերուսալեմ փոստը»: «Շահաբ-3»-ը փորձարկվել է անցյալ ամիս Իրանի Սեմնան նահանգում: Թեհրանը մտադիր է արտադրել ամենաքիչը 150 «Շահաբ-3»: Ըստ թուրքական հետախուզության, Իրանը նախապատրաստվում է փորձարկել ավելի կատարելագործված, հեռահար՝ 2000 կմ շառավղով «Շահաբ-4» հրթիռներ: Թուրքերը մտահոգված են, որ իրանցիների թիրախում կարող են հայտնվել Իսրայելի եւ Թուրքիայի խոշոր քաղաքներ:

Թուրքական հետախուզության տվյալներով, արդեն արտադրվում են հակաօդային համակարգեր՝ ռուսական S-300 համակարգերի օրինակով, իսկ 10 լաբորատորիաներում աշխատանքներ են տարվում քիմիական եւ կենսաբանական զենքեր արտադրելու ուղղությամբ:

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Ինքնաճանաչման եւ ախտաճանաչման առիթ

Հայաստան-սփյուռք 2-րդ խորհրդաժողովին ընդառաջ

Անշուշտ բացառվում է, որ Հայաստան-սփյուռք առաջիկա խորհրդաժողովում քննարկվեն կամ, առավել եւս, որոշումներ կայացվեն Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի դիմագրաված աշխարհաքաղաքական մի շարք գերզգայուն հարցերի շուրջ: Նման հարցերը չեն քննարկվում 1200 կամ 1600 մարդու ներկայությամբ ու մասնակցությամբ: Նմանապես, այդպիսի ֆորումների ժամանակ անկարելի է անհրաժեշտ խորությամբ արծարծել հայության ֆինանսական ուժի եւ Հայաստանի տնտեսության զարգացման մի շարք խնդիրների հետ կապված հարցեր: Նման հարցերը, այդպիսի խնդիրները սահմանված են միայն սեղմ, սահմանափակ թվով պետական, քաղաքական եւ առեւտրաարդյունաբերական ներկայացուցիչների շրջանակում քննարկելու:

Այլ խոսքով, երկրի ու ժողովրդի, համայն հայության ճակատագրի հետ կապված հարցերը պետք է իրենց լուծումը գտնեն կամ համաժողովից առաջ եւ կամ հետո: Հույս ունենք, որ համաժողովի արդյունքում նման կառույց կամ կառույցներ իսկապես կստեղծվեն, որոնք հետագայում մանրամասն կառանձնացնեն, կքննարկեն, մասնագիտական ու փորձագիտական մշակման կենթարկեն եւ, ամենակարեւորը, կիրականացնեն ազգային քաղաքական ու տնտեսական, թերեւս նաեւ քարոզչական ու լոբբիստական կարեւորագույն խնդիրները:

Մինչ այդ՝ փորձենք պատասխանել այն հարցին, թե ի՞նչ կարող է տալ Հայաստան-սփյուռք 2-րդ խորհրդաժողովը:

Ինչպես հայտնի է, նախորդ՝ 1999 թ. կայացած առաջին խորհրդաժողովն ուներ ընդամենը մեկ խնդիր՝ համախմբել հայության տարբեր հատվածները մեկ՝ հայրենի կտուրի տակ: Եվ դա արդարացված էր: Նախորդ տարիների, անգամ տասնամյակների ընկրկումները, պառակտումները, քաղաքական, գաղափարախոսական եւ այլ կարգի բաժանվածությունները ստիպում էին խորհրդաժողովի կազմակերպիչներին զգալ եւ բոլորին զգացնել տալ ի մի գալու, մերձենալու, համախմբվելու իմաստը, անգամ քաղցրությունը: Այդ նպատակի համար հարմար էին նաեւ խորհրդաժողովի գլխավոր 3 կազմակերպիչները, նրանց եռամիասնությունը՝ Հանրապետության նախագահ, Ազգային ժողովի խոսնակ եւ Հանրապետության վարչապետ: Հոկտեմբերի 27-ի աղետը եկավ քանդելու այդ եռամիասնությունը, զոհված երկու առաջնորդների հետ՝ սպանելու հայության հույսերը: Հուսախաբությունը համատարած էր թե՝ ներսում եւ թե՝ դրսում, սփյուռքի տարածքում:

Այդ հուսախաբությունն առկա է մինչեւ այսօր: Շատերը դեռեւս չեն զգում, որ ճգնաժամը հաղթահարված է: Գաղտնիք չէ, որ այս խորհրդաժողովի նախապատրաստական աշխատանքները սփյուռքի տարբեր գաղութներում հաճախ հանդիպեցին խորը վերապահությունների, կասկածանքի եւ չկամության:

Տես ► էջ 2

ԿԱՆՆԻ ՓԱՌԱՏՈՆ

«Արարատն» արժանացավ աննախադեպ ուշադրության

ԱՆԿԱՐԱ, 21 ՄԱՅԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մայիսի 20-ին Կաննում տեղի ունեցավ Ատոմ Եղոյանի «Արարատ» ֆիլմի պրեմիերան, ինչը թուրքական ԶԼՄ-ների ուշադրության կիզակետում է: «Ատոմ Եղոյանը իմ լավ բարեկամն էր, եւ ես նրանից Հայկական հարցի շուրջ անկեղծ ֆիլմ էի սպասում, բայց իմ ակնկալիքները չտեսա «Արարատում»,- «Հյուրիեթի» էջերում նշում է թուրք կինոքննադատ Աթիլա Դորսայը, որը ներկա է գտնվել ցուցադրությանը: Վերջինիս հատկապես ցնցել էին ջարդերի տեսարանները, որոնք, ըստ Դորսայի, «չեն ծառայի հայ-թուրքական բարեկամությանը»: Թերթի վկայությամբ, ֆիլմը սկսվում է Արարատ լեռան համայնապատկերի ցուցադրմամբ՝ զուգորդված հայ ազգային երաժշտությամբ: Ֆիլմում նկարահանվել են Եղոյանի կինը՝ Արսինե Խանջյանը, Շառլ Ազնավուրը, Սիմոն Աբգարյանը, Դեւիդ Ալփայը, Էրիկ Պողոսյանը, Բրենտ Քարվերը, Էրիաս Կոտեասը: Ըստ «Աքշամ» օրաթերթի, կինոփառատոնում կազմակերպված մամլո ասուլիսի ընթացքում Եղոյանը հայտարարել է, որ «ֆիլմը համաշխարհային բնույթ ունի եւ չպետք է բացասաբար անդրադառնա հայ-թուրքական հարաբերությունների վրա»:

«Հայերը սերնդեսերունդ վառ են պահում 1915 թ.-ին բարձրակետին հասած կոտորածների (որն, ըստ Եղոյանի ցեղասպանություն էր) վայրագ հուշերը եւ այսօր եւս մեծ ցավ են պատճառում: Վերքերը չեն փակվել, ընդհակառակն ասես ավելի են արնահոսում», նշում է թուրքական մեկ այլ թերթ՝ կոչ անելով հասկանալ «Արարատը»:

«Գարդիան» բրիտանական թերթը «Արարատը» համեմատում է հայտնի հակաթուրքական «Կեսգիշերային ճեպընթաց» կինոնկարի հետ եւ նշում, որ ողջ աշխարհի հայերը սպասում էին այս ֆիլմին: «Թուրքիայի կառավարությունը մինչեւ օրս ժխտում է Հայոց ցեղասպանության փաստը: Ինքը Հիտլերն է ժամանակին ասել՝ ով է այսօր հիշում հայերին», գրում է «Գարդիանը»:

«Արարատի» ցուցադրությունից մեկ օր առաջ Կաննում բաժանվել է ֆիլմը ներկայացնող բուկլետ, որտեղ գրված են եղել Եղոյանի խոսքերը՝ պատմությունը պետք է պատմել, իսկ կյանքը պետք է ապրել:

«Իզվեստիա» թերթը հաղորդում է, որ Ատոմ Եղոյանի «Արարատ» ֆիլմը Կաննում արժանացել է հանդիսականների աննախադեպ ուշադրությանը: Թղթակիցը նշում է, որ Հայոց ցեղասպանության մասին պատմող ֆիլմերից «Արարատը», անշուշտ, ամենաուշագրավն է: Հաղորդվում է նաեւ, որ ռուսական կողմն արդեն գնել է «Արարատ»-ի ժապավենը, որը մոտ ապագայում կցուցադրվի Ռուսաստանում:

Դաշնության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովը կայցելի Հայաստան

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Մայիսի 22-ին երկօրյա պաշտոնական այցով Երեւան կժամանի ՌԴ Դաշնային ժողովի Դաշնության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովի գլխավորած պատվիրակությունը:

Ըստ ՀՀ ԱԺ հասարակայնության հետ կապերի վարչության, մայիսի 22-ին Ս. Միրոնովը ծաղկեպսակ կդնի 1915 թ. Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակի հուշահամալիրում, կայցելի թանգարան, ապա կլինի հայ-ռուսական սլավոնական համալսարանում:

Խորհրդարանում Ս. Միրոնովն առանձնազրույց կունենա ՀՀ ԱԺ նախագահ Արմեն Խաչատրյանի հետ, կհանդիպի ԱԺ մշտական հանձնաժողովների նախագահների, խմբեր-խմբակցությունների ղեկավարների հետ: Նույն օրը նախատեսված է հանդիպում ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ: Օրվա հանդիպումները կամփոփվեն մամլո ասուլիսով:

Մայիսի 23-ին պատվիրակությանը կընդունի Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Ամենայն հայոց Գարեգին Բ կաթողիկոսը:

Նույն օրը ՌԴ Դաշնային ժողովի Դաշնության խորհրդի նախագահ Սերգեյ Միրոնովի գլխավորած պատվիրակությունը կմեկնի Թբիլիսի:

ԼՂՀ «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշան՝ Արկադի Վոլսկուն

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԼՂՀ նախագահի հրամանագրով, ՌԴ արդյունաբերողների միության նախագահ Արկադի Վոլսկին պարգեւատրվել է «Մեսրոպ Մաշտոց» շքանշանով: Ըստ Հայաստանում ԼՂՀ-ի մշտական ներկայացուցչության, նա այդ պարգեւին արժանացել է ԼՂՀ տնտեսության զարգացման, ղարաբաղյան հիմնախնդրի լուծման գործում ունեցած նշանակալի ծառայությունների համար եւ Հաղթանակի օրվա ու 70-ամյակի կապակցությամբ:

Կասեցվել է Գ. Պողոսյանի սպանության քրեական գործի նախաքննությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՄԱՅԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ գլխավոր դատախազությունը՝ հանցագործությունը կատարած անձն անհայտ լինելու պատճառով կասեցրել է վարչապետի վերահսկողական ծառայության նախկին պետ, վարչապետի խորհրդական Գագիկ Պողոսյանի սպանության քրեական գործի նախաքննությունը: Այս մասին Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին ՀՀ գլխավոր դատախազության հասարակայնության ու լրատվության հետ կապերի ծառայությունում:

Հիշեցնենք, որ Գ. Պողոսյանը 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ին իր բնակարանից դուրս գալիս, մուտքի դռան մոտ տեղադրված նռնակի պայթյունից մարմնական վնասվածքներ էր ստացել եւ հիվանդանոց տեղափոխելու ճանապարհին մահացել:

Ստամբուլից Երեւան եկող ուղեւորների մի մասը մնաց այնտեղ

Երեկ երեկոյան Ստամբուլի օդանավակայանից «Ազգի» խմբագրություն զանգահարեցին մի քանի ուղեւորներ եւ խնդրեցին իրենց ցասումն արտահայտել տեղում ստեղծված կացության առնչությամբ: Նրանց ասելով, հայկական «Արմավիա» ընկերությունը, որն իրականացնում է Երեւան-Ստամբուլ-Երեւան չվերթերը, հակառակ Հայաստան-սփյուռք խորհրդաժողովին տեղի մասնակիցների մեծ թվին, երեկ Ստամբուլ է ուղարկել փոքր՝ ընդամենը 30 հոգանոց «Անտոնով» օդանավ: Ուղեւորներից ոմանք չեն էլ գնացել օդանավակայան, մինչ ուրիշները՝ թվով 14 հոգի, տոմսերը ձեռքներին չգիտեն ինչ անել: Ընդհանուր իրարանցման մեջ, որին միջամտել է տեղի ոստիկանությունը, ուղեւորներից մի կին սրտի նոպա է ունեցել: Ո՞վ է պատասխան տալու եւ ինչպե՞ս:

ԵՐԵՎԱՆ

«Կայուն զարգացման» հույսերով

Երեկ համաժողով էր հրավիրվել

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Երեկ կառավարության ընդունելությունների տանը տեղի ունեցավ «Կայուն զարգացումը Հայաստանում» ազգային համաժողովը, որը կազմակերպել էր ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիրը: Դեռեւս 1997 թ. հունիսին՝ ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի 19-րդ նստաշրջանում աշխարհի պետությունները հաստատեցին իրենց պարտավորությունները Ռիո դե Ժանեյրոյի 1992 թ. գագաթաժողովի որոշումների կատարման ուղղությամբ եւ պարտավորվեցին 2002 թ. Յոհաննեսբուրգում կայանալիք համաշխարհային գագաթաժողովին ներկայացնել կայուն զարգացման ազգային ռազմավարությունները: Երեկվա համաժողովին ներկայացվեցին Հայաստանի Հանրապետության կայուն զարգացման հայեցակարգի նախագծի հիմունքները: Դրանք բաղկացած էին հինգ մասից՝ սոցիալ-տնտեսական, էկոլոգիական, հասարակական-քաղաքական, հոգեւոր-մշակութային, ինստիտուցիոնալ: Առաջ անցնելով նշենք, որ հայեցակարգի հիմունքների մեջ, բացի ընդհանուր եւ դեկլարատիվ հայտարարություններից, որեւէ իրատեսական առաջարկ կամ գեղեցիկ ծրագրերը կյանքի կոչելու մեխանիզմ չկային:

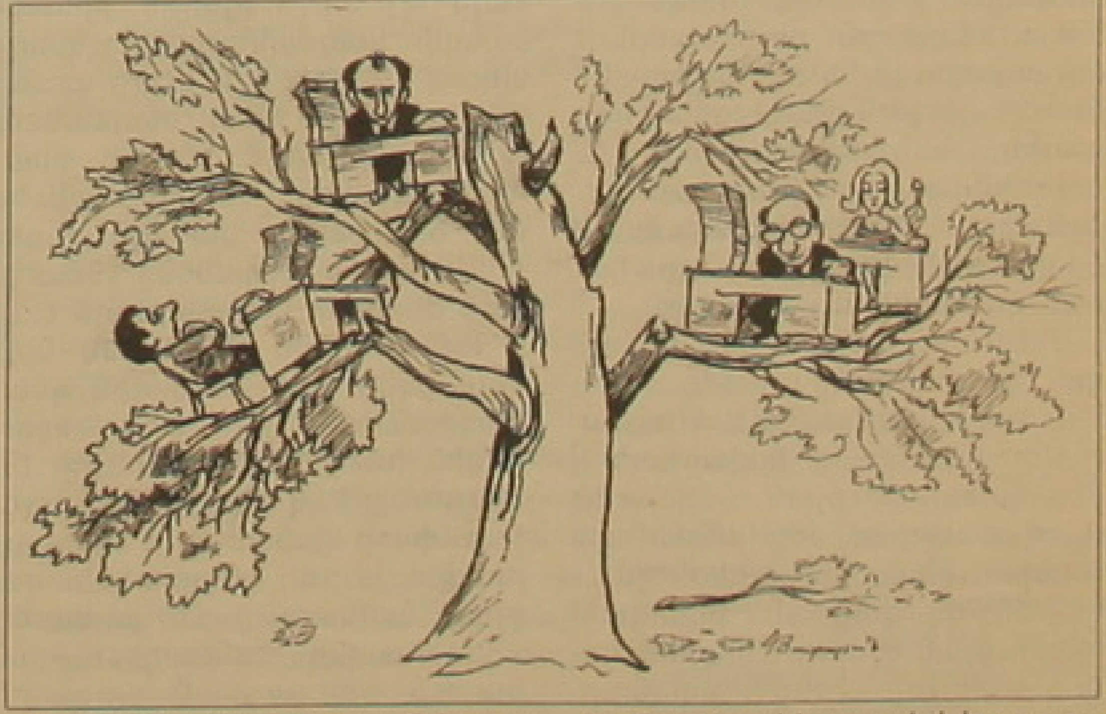

Տես ► էջ 2

«Ընդդիմության մեջ իշխանությունը ականներ է դրել», դրանք հետագայում պետք է պայթեն

ՄԱԱ-ում հայտարարեց Բաբկեն Արարքցյանը

Մամուլի ազգային ակումբի «Հրատապ թեմա» ծրագրի շրջանակներում մայիսի 21-ին լրագրողները հանդիպեցին «Արմաս» կազմակերպության նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հետ։ Թեեւ հրատապ թեման ներքաղաքական իրավիճակն էր, սակայն արծարծվեցին նաեւ արտաքին քաղաքական հարցեր։

1990 թ. մայիսի 20-ին կայացան Հայաստանի 1-ին խորհրդարանական ընտրությունները, ինչի արդյունքում ձեւավորվեց առայժմ միակ ժողովրդավարական ճանապարհով ընտրված, ըստ այդմ՝ ներկայացուցչական խորհրդարանը, այս 12 տարիների ընթացքում առաջընթաց արձանագրելու փոխարեն Հայաստանը, փաստորեն, նահանջեց ժողովրդավարության դիրքերից, արդյոք պատճառը ՀՀՇ-ի հիմնած քաղաքական համակարգը չէ՞ր, որի ա-ռաներից մեծապես օգտվում են իշխանությունները. ի պատասխան մեր այս դիտարկման ԳԽ եւ ԱԺ նախկին նախագահ Բ. Արարքցյանը նկատեց. «Իրականում 90 թ. ընտրությունները չեն եղել ժողովրդավարական, պարզապես 1-ին անգամ ԽՍՀՄ-ում եղել են այլընտրանքային ընտրություններ, ժողովրդավարական կարելի է համարել ընտրությունները Երեւանում, իսկ շրջաններում, ուր գործում էին կոմունիստական ռայկոմները, ընտրություններն ուղեկցվել են ճնշումներով, որոնց արդյունքում կոմունիստները հաղթանակ տարան»։ Ըստ Արարքցյանի՝ ժողովրդավարությունը մեկ օրում չի ստեղծվում, այլ հարց է, թե ինչպիսին են միտումները։ Այսօր գործընթացները լավ նահանջ են ապրում, օրենսդրությունը խստանում է, մարդիկ են ձերբակալվում հանրահավաքներին մասնակցելու համար։ ՄԱԱ-ի հյուրը նկատեց, որ ըստ արդարադատության նախարարության տեղեկանքի, 7 դատական որոշում է կայացվել հանրահավաքի մասնակիցների ձերբակալման կամ տուգանման վերաբերյալ։

«Այսօր իշխանությունը մոնոպոլիզացված է, կենտրոնացված 2 մարդու՝ Ռ. Քոչարյանի եւ Ս. Սարգսյանի ձեռքերում, իշխանության մնացած համակարգը կաթվածահար է։ Իշխանությունը քրեականացված է, քրեական տարրերը այսօր բացահայտ գործում են իշխանության համակարգում։ Իշխանությունը դարձել է բիզնեսի լավագույն տեսակը, ինչի համար էլ այսօր պայքարը իշխանության համար շատ մեծ է», ընդգծեց «Արմասի» նախագահը։ Ինչ վերաբերում է ընդդիմությանը, ապա «այն համասեռ չէ, ընդդիմության մեջ իշխանությունը ականներ է դրել, որոնք հետագայում պետք է պայթեն եւ տրոհեն ընդդիմությունը։ Մասնավորապես, ես այդպիսի ական եմ համարում Արտաշես Գեղամյանին», հայտարարեց Արարքցյանը։ Միաժամանակ նա ավելացրեց, որ «հարթակում գտնվող ընդդիմությունը, լավ թե վատ, միակն է, որ գնում է ակտիվ գործողությունների ճանապարհով՝ հակազդելով իշխանություններին։ Այլ հարց է, թե որքան կդիմանա ընդդիմությունը»։ Ըստ ՄԱԱ-ի հյուրի՝ պետք չէ թիրախ դարձնել ընդդիմությանը, քանի որ «նրանք նվագում են այնքան, որքան կարողանում են»։

Անդրադառնալով առաջիկա ընտրություններին՝ Արարքցյանը նշեց, որ դրանք «աննախադեպ են լինելու երկու հանգամանքների պատճառով». 1. ֆինանսական միջոցների եւ լծակների, 2. շատ մեծ է լինելու արտաքին, առաջին հերթին՝ Ռուսաստանի միջամտությունը։ Ըստ այդմ՝ մրցակցությունը շատ մեծ է ընդդիմության (մասնավորապես «Հանրապետություն» կուսակցության, սոցուժերի) եւ իշխանությունների միջեւ՝ ավելի հավատարիմ ներկայանալու Ռուսաստանին, ուստիեւ «պատահական չէ, որ այդ քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչները Մոսկվա-Երեւան ճանապարհը տրոլեյբուսի ճանապարհ են դարձրել»։ Այս առումով թե ընդդիմության, թե իշխանության միջեւ տարբերություն եւ այլընտրանք չկա։ Ռուսաստանն, իր հերթին, նույնպես հետաքրքրություն է ցուցաբերում Հայաստանում ավելի մեծ ազդեցություն ունենալու համար։

ՀՀ նախագահի ընտրությունների ժամանակ ՀՀՇ-ն հաստատապես չի սատարի Կոմկուսի թեկնածուին, չի բացառվում, որ սատարի այն թեկնածուին, որի՝ Քոչարյանին հաղթելու հնարավորություններն ավելի իրական են։ «Այսօր իշխանափոխությունը անհրաժեշտ է, հակառակ դեպքում շատ անփառունակ ապագա կունենա Հայաստանը», նկատեց Արարքցյանը։

Պատասխանելով լրագրողների հարցերին՝ ՄԱԱ-ի հյուրը վտանգավոր համարեց այն հանգամանքը, որ Հայաստանը մասնակցում է վարշավյան դաշինքին՝ դրանով իսկ դառնում է այն ռազմական բլոկի անդամ, որը հակադրվում է ՆԱՏՕ-ին։ «Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը վերածվում է կազմակերպության, ուր հայտնվում է Հայաստանը։ 1992 թ. Կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրին մասնակցել են եւ Ադրբեջանը, եւ Վրաստանը, թվով 11 երկրներ։ Այսօր այդ թիվը կրճատվել-հասել է 6 երկրների, որոնցից եւ ոչ մեկի հետ Հայաստանը սահման չունի։ Մենք տնտեսական համագործակցության դաշտից դուրս ենք, բայց ռազմական բլոկի մեջ մտնում ենք»։ Արտաքին տնտեսական շրջանառության ցուցանիշների համաձայն 2000 թ. 1996-ի համամաս աճը կազմել է ընդամենը 5,6 տոկոս։ Սա նշանակում է, որ «Հայաստանը փակ տնտեսություն է, զարգացում չկա»։ Մինչդեռ այլ երկրների ցուցանիշների համաձայն՝ «նրանց տնտեսությունը գնում է դեպի Արեւմուտք, իսկ Հայաստանը՝ դեպի Ղրղզստան»։ «Հայաստանն այսօր դարձել է ռուսական զենքի հենակետ տարածաշրջանում։ Մենք պետք է ռազմավարական ծրագիր դարձնենք եվրամիությանը եւ ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու խնդիրը, քանի որ դա միակ համակարգն է աշխարհում, որ կարող է ապահովել անվտանգությունը։ Ռուսաստանը չի կարող ապահովել անվտանգությունը, քանի որ դառնում է ռասիստական պետություն», ընդգծեց Մամուլի ազգային ակումբի հյուրը։

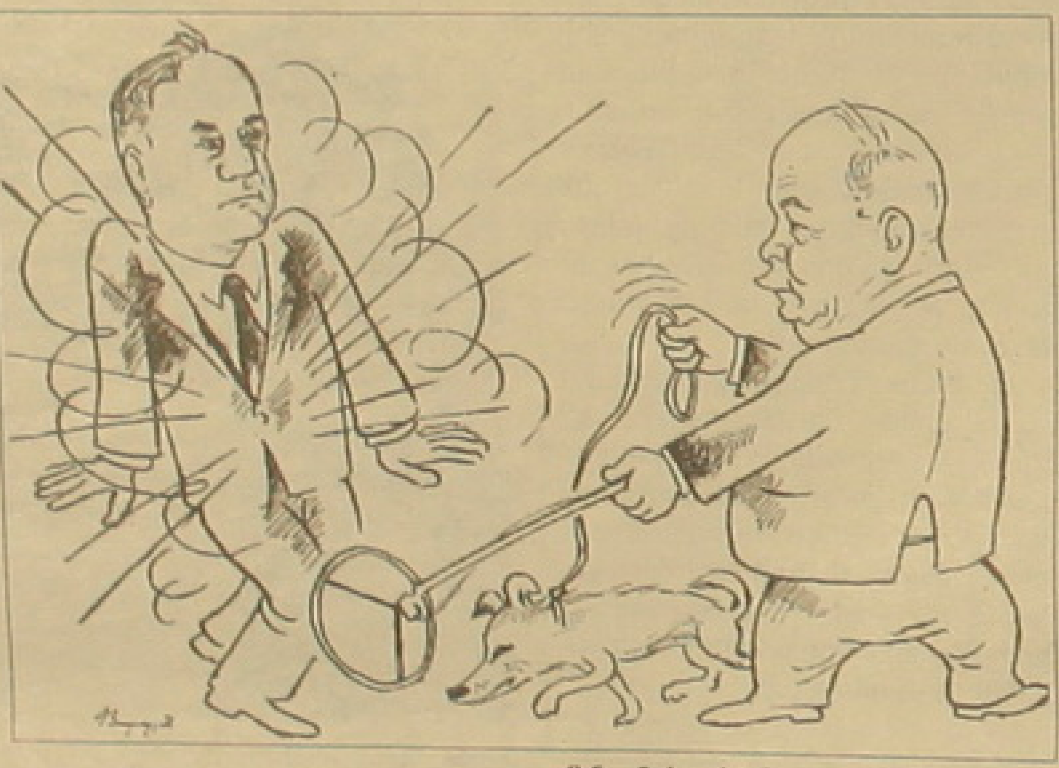

ՆԱՐԻՆԵ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Իրադարձություններ, մտահոգություններ

Լույս է տեսել «Օրերի» 2002 թ. 1-2 համարը։ Ինչպես նախորդ համարներում, այս անգամ էլ հանդեսն ուշագրավ տեղեկություններ է հաղորդում անցնող ժամանակաշրջանի իրադարձությունների մասին (հայաստանյան եւ եվրոպական)՝ կարեւոր անդրադարձումներով։ Ըստ «Օրերի», ուշացած, բայց կարեւոր նախաձեռնություն էր Փարիզում փետրվարի 1-3-ը տեղի ունեցած եվրոպահայ իրավաբանների ֆորումը, որի կայացման համար պահանջվեց 1,5 տարի։ 12 երկրներից ժամանած 26 հայ իրավաբանների անդրանիկ հավաքը խոստումնալից էր եւ անհրաժեշտ նախ՝ փորձի փոխանակման, երկրորդ՝ ճանաչողական, եւ երրորդ՝ Հայաստան-սփյուռք ծրագրեր իրականացնելու, միջազգային նշանակության դատական գործերում միմյանց աջակցելու առումով։ «Օրերը» տեղեկացնում է, որ ֆորումի ամենահետաքրքրական ելույթն ամերիկահայ փաստաբան Վարդգես Եղիայանի խոսքն էր՝ վերաբերող 1915-ի հայ ավանդատուների եւ նրանց ժառանգների ապահովագրավճարներ ստանալու հետ կապված դատին, որը բացվել էր Նյու Յորք Լայֆ ապահովագրական ընկերության դեմ։ Ընդհանուր դիտարկումներով ֆորումում արձանագրվեց, որ «արդարադատությունը Հայաստանում կաղում է, կաշառակերությունը հասնում է սարսափելի չափերի, եւ արտագաղթի հիմնական պատճառներից մեկը հենց կաշառակերությունն է»։ Այն, որ կոռուպցիան ամեն տեղ կա, փաստ է, բայց որ մեր երկրում դրա չափերը հասնում են վտանգավորության այն աստիճանին, որ խոչընդոտում են երկրի առաջընթացը եւ սպանում կյանքը, խիստ մտահոգիչ է, որի մասին արդեն լրջորեն խոսվում է արտերկրում։

«Օրերի» անդրադարձն իրավական հարցերին շարունակվում է Վարդգես Եղիայանի հետ հարցազրույցով եւ հետաքննող լրագրողների ընկերակցության անդամ Սառա Պետրոսյանի՝ Հայաստանի դատական համակարգի գործունեության մասին հրապարակումով։

«Օրերի» մշակութային կյանքը ներկայացնող բաժինը միշտ ավելի հարուստ է եւ հիշարժան։ Այս անգամ մշակութային անդրադարձ հիմնականում արվել է կինոարվեստին։ Ռուզան Զաքարյանի հարցազրույցը տաղանդավոր դերասան Միքայել Պողոսյանի հետ ներկայացնում է արտիստիկ էության եւ ինքնատիպ խառնվածքի տեր դերասանին, որի համար արվեստը տագնապ է, իսկ թատրոնը՝ նաեւ վախ։

Այս տարվա հունվարի 11-ին մի մեծ կորստով մենք դարձյալ աղքատացանք։ Մեզանից հեռացավ ֆրանսահայ նշանավոր բեմադրիչ Անրի Վեռնոյը։ Բեմադրիչի կյանքի ու ստեղծագործության մասին է պատմում Արծվի Բախչինյանի «Իր ժողովրդի իսկական զավակը» հոդվածը։ Ամենայն հայոց հայրապետ Վազգեն Առաջինի կողմից Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ շքանշանին, 1992-ին ֆրանսիական ակադեմիայի մեծ մրցանակին, 1996-ին Պատվո Սեզարի արժանացած, 2000-ին ֆրանսիական ակադեմիայի իսկական անդամ ընտրված, բազմաթիվ ֆիլմերի, գրքերի հեղինակ, հրապարակագիր Անրի Վեռնոյը կյանքի վերջին տարիներին ապրեց Ժնեւի լճի ափին գտնվող իր առանձնատանը, զբաղվեց նկարչությամբ եւ քանդակով։ Ըստ Ալեն Դելոնի՝ իր բարեկամը կինոյի աշխարհի ուշադրությունից դուրս էր մնացել «անարդարացիորեն մահանալով մեկուսացման մեջ»։

«Օրերն» անդրադարձել է նաեւ փարաջանովյան «շարունակվող լեգենդին» (Փարաջանովի ծննդյան 75-ամյակի եւ նրա տուն-թանգարանի 10-ամյակի առիթով), նրա անսովոր գեղապաշտական ներաշխարհին եւ արարումներին, անմեկնելի հմայք եւ տարաշխարհիկ զգացողություններ առաջացնող փարաջանովյան առեղծվածներին։ Իսկ Լիանա Եղիազարյանին՝ չինական հեռուստաէկրանի հմայիչ հայուհուն ներկայացնող ակնարկը պատմում է դերասանուհու՝ չինական կինոարվեստում ունեցած հաջողությունների մասին։

Հանդեսի «հայացքն» ընդգրկուն է, ընտրությունը կատարված է բավականին ճաշակով։ Ուշադրություն եմ ուզում հրավիրել նաեւ «Օրերի» խմբագրականներին. յուրաքանչյուր անգամ նկատվում եւ կարեւորվում է այնպիսի կոնկրետ երեւույթ, որ քաղաքական, սոցիալական, մշակութային խոցելի տեղեր ունի, եւ խորհրդածություն-վերլուծության նյութ դառնալուց բացի, լուրջ մտահոգություններ է առաջացնում։

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Կայուն զարգացման» հույսերով

Սկիզբը էջ 1

Նշվում էր միայն, որ պետք է ստեղծվի կայուն զարգացման ազգային խորհուրդ՝ կազմված հասարակության բոլոր խմբերի ներկայացուցիչներից, որը պետք է մշակի «կայուն զարգացման ազգային ռազմավարություն եւ կոորդինացնի նրա իրացման գործընթացը»։ Փաստորեն, այս մարմնի վրա են դրվելու մեր երկրի «կայուն զարգացման» հույսերը։

Մինչ այդ, երեկվա համաժողովին իր ողջույնի խոսքը հղեց վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, իսկ նիստը նախագահող բնապահպանության նախարար Վարդան Այվազյանը անթաքույց ուրախությամբ ներկայացնում էր կայուն զարգացման բնապահպանության ոլորտում նախատեսվող ծրագրերը, որոնց իրականացման համար այդ նպատակով միջազգային կազմակերպությունների հատկացրած 120 մլրդ դոլարից 19 մլն դոլարը տրվելու է Հայաստանին։ Նախարարից տեղեկացանք նաեւ, որ գոյություն ունի որոշման նախագիծ՝ համաձայն որի միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները կարող են ներել մեր երկրի արտաքին պարտքի մի մասը, պայմանով, որ այդ գումարն ուղղվի բնապահպանական, սոցիալական եւ այլ ծրագրերին։ Սակայն ընդգծենք, որ դա ընդամենը քննարկման ենթակա փաստաթուղթ է։

Համաժողովի ժամանակ ներկայացվեց նաեւ Ազգային գնահատման զեկույցը, որին հաջորդեցին հարցերն ու զեկույցի քննարկումը։ Իսկ վերջին 3-րդ պլենար նիստի ժամանակ երեկվա գլխավոր հերոս բնապահպանության նախարարը ներկայացրեց «Հայաստանի Հանրապետության կայուն զարգացման ազգային խորհրդի ստեղծման մասին» հարցը, որը, փաստորեն, այս հերթական թղթաշատ համաժողովի հիմնական նպատակն էր։

Ինքնաճանաչման եւ...

Սկիզբը էջ 1

Այդ վերապահություններն առկա են մինչ օրս, նույնիսկ նրանց մոտ, ովքեր արդեն ժամանել կամ այս օրերին ժամանելու են Երեւան՝ խորհրդաժողովին մասնակցելու։ Սակայն այն փաստը, որ խորհրդաժողովը կայանալու է կրկին, ինքնին ապացուցում է, որ ազգովին պատրաստակամ ենք հաղթահարելու բոլոր կարգի հուսահատություններն ու հուսախաբությունները եւ լծվելու գործի, իսկական գործի։

Եվ ներկա խորհրդաժողովի կազմակերպիչները խոստանում են լինել ավելի գործնական։ Ապացույց՝ այս անգամ չի լինելու 1400 հոգանոց «համաշխարհային ճաշկերույթ» Սարդարապատում։ Ապացույց՝ այս անգամ ճառախոսություններն ու «սիրային» բացատրություններն առատ չեն լինելու։ Ապացույց՝ որ իսկական քննարկումներն ընթանալու են բանավիճային սեղանների շուրջ, սեկցիաներում։ Ինչպես ասում են՝ կապրենք, կտեսնենք։

Այսուհանդերձ, որքան էլ լավ կազմակերպված եւ լավագույն ցանկություններով լեցուն, առաջիկա խորհրդաժողովից չի կարելի պահանջել ավելին, քան կարող է տալ նման բազմամարդ համախմբումը։ Մանավանդ չի կարելի նրանից ակնկալել ավելին, քանզի Հայաստանի ու հայության դիմագրաված բազմաթիվ հարցեր դեռեւս իրենց գիտական ու փորձագիտական սահմանումը չեն ստացել։ Դեռեւս չգիտենք, օրինակ, թե գիտականորեն ինչ է նշանակում սփյուռք։ Անգամ մոտավոր գաղափար չունենք, թե թվերի ու փաստերի լեզվով ի՞նչ կարողություն ունի սփյուռքը։ Մեզ հայտնի չէ նույնիսկ, թե Հայաստանի կառավարությունը զարգացման ի՞նչ առաջադրանքներ է դրել իր առջեւ առաջիկա 5, 10 եւ ավելի տարիների համար։ Հայտնի չէ անգամ, թե ինչպես է պետք հաղթահարել ներսում թե դրսում առկա հիմնական պառակտումները, երկփեղկումներն ու հակասությունները։

Հետեւաբար, առավելագույնը, որ պետք է ակնկալել այս խորհրդաժողովից, անկեղծ եւ աներկդիմի զրույցն ու քննարկումներն են, ձեւականություններից ու շողոքորթ արտահայտություններից զերծ ինքնաճանաչման եւ ախտաճանաչման փորձերը։ Գոնե այս անգամ հարկավոր է լրջանալ, խորաչափել մեր իրական հնարավորությունները եւ լծվել գործի։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան 9-րդ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայութիւն / հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի։

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ Ընթացիկ

ԳՈՒԳԱՐԱՑ ԹԵՄ

Վանաձորում կկառուցվի Մայր եկեղեցի

Գուգարաց թեմի առաջնորդարանում տեղի ունեցավ թեմի առաջնորդ, գերաշնորհ տեր Սեպուհ եպիսկոպոս Չուլջյանի, Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանի, Վանաձորի քաղաքապետ Սամվել Դարբինյանի աշխատանքային հանդիպումը, որին մասնակցում էին նաեւ Ազգային ժողովի պատգամավոր Արսեն Դարբինյանը եւ ուրիշներ:

«Մարզպետի եւ քաղաքապետի անմնացորդ աջակցությունն ակնառու է: Սա թերեւս միակ մարզն է, ուր առավել արդյունավետ համագործակցում են եկեղեցին եւ իշխանությունները, ասաց Սեպուհ սրբազանը: Մարզային ու քաղաքային իշխանությունների համատեղ ջանքերով իրականություն են դառնում 1999-ից նախատեսված մեր մի շարք ծրագրեր»: Գուգարաց թեմի առաջնորդը մեծապես կարեւորեց Վանաձորում առաջնորդանիստ Մայր եկեղեցու կառուցումը: Սրբազանը շնորհակալություն հայտնեց քաղաքապետ Սամվել Դարբինյանին հրշեջ ծառայության նախկին տարածքում (Աբովյան եւ Մյասնիկյան փողոցների հատման տեղում) թեմին հող հատկացնելու համար, ասելով, որ շուտով, մասնակցությամբ Վեհափառ հայրապետի, սփյուռքահայ բարերարների, տեղի կունենա եկեղեցու հողօրհնեքը:

Կառուցվելիք եկեղեցին ունենալու է 36 մետր բարձրություն, 27,5 մետր երկարություն եւ 21 մետր լայնություն: Նախագծի հեղինակը երեւանցի ճարտարապետ Ռուբեն Ասատրյանն է: «Իմ տարիների երազանքի եկեղեցին է լինելու սա: Վանաձորի Սուրբ Աստվածածին եւ Սուրբ Սարգիս եկեղեցիներն իրենց տարածքում չեն կարողանում տեղավորել բազմահազար հավատացյալների, եւ այս եկեղեցու կառուցումն օրվա հրամայականն է. այստեղ միայն 600 մարդ կկարողանա նստած պատարագ ունկնդրել եւ աղոթել», ասաց Սեպուհ եպիսկոպոս Չուլջյանը: Եկեղեցին, ամենայն հավանականությամբ, կկառուցվի մեկուկես տարում:

Սրբազանը միաժամանակ շնորհակալություն հայտնեց քաղաքապետին՝ Վանաձորի արտադպրոցական կենտրոնի (նախկին պիոներպալատի) շենքը Գուգարաց թեմին անհատույց հանձնելու, ինչպես նաեւ թեմապատկան «Ծիծեռնակ» ճամբարի վերականգնմանն աջակցելու եւ 100 երեխայի հանգստին նյութական աջակցություն ցուցաբերելու համար: «Արտադպրոցական նախկին կենտրոնը կդառնա Հայորդաց տուն, որը կծառայի նույն նպատակներին, ինչ որ նախկինում, այն է՝ երեխաների ոչ միայն հոգեւոր, այլեւ հայեցի բազմակողմանի դաստիարակությանը», ասաց նա:

Ապա այցելություն կատարվեց թեմապատկան «Ծիծեռնակ» ճամբար, որտեղ Գուգարաց թեմի Երիտասարդաց միության պատանիները, ճամբարի պետ Հովհաննես Նիկողոսյանի գլխավորությամբ, մաքրում էին տարածքը: Սրբազանը, ծանոթացնելով բարեկարգ շենքի պայմաններին, տեղեկացրեց, որ 15 օր տեւողությամբ, երեք հերթափոխով՝ յուրաքանչյուրում շուրջ 100 երեխա, կկազմակերպվի ամառային հանգիստ, երեխաները նաեւ կստանան հոգեւոր գիտելիքներ: Ճամբարում այժմ 120 մահճակալ կա, շենքը հնարավորություն ունի տեղավորելու շուրջ 200 մահճակալ: Այստեղ հիմնականում ամառային հանգիստ կանցկացնեն ծնողազուրկ եւ խիստ կարիքավոր ընտանիքների երեխաները: Սեպուհ եպիսկոպոս Չուլջյանը հայտնեց, որ նախատեսում են հանգիստ կազմակերպել նաեւ դպրոցների ձմեռային արձակուրդների օրերին:

Առաջին հերթափոխում, որը կսկսվի հունիսի 15-ից, ճամբարում կհանգստանան Սպիտակի խիստ կարիքավոր ընտանիքների 100-110 երեխաներ: Իսկ հունիսի 23-ին տեղի կունենա ճամբարի բացման արարողությունը:

Մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանն առաջարկեց, որ ճամբարում հանգստանան նաեւ բարձր առաջադիմություն ունեցող երեխաները: Միջոցները հատկացվելու են թեմի, քաղաքապետարանի եւ «Լոռու դպրոց» հիմնադրամի կողմից:

«Վաստուրական» ԲԲԸ-ի նախագահ Սեյրան Ղամբարյանը խոստացավ ճամբարի համար վարագույրներ հատկացնել եւ այլ հարցերում աջակցել: Իսկ Ազգային ժողովի պատգամավոր Արսեն Դարբինյանը խոստացավ 2 հեռուստացույց:

Այնուհետեւ խումբն այցելեց կառուցվելիք եկեղեցու տարածք, որտեղ մաքրման աշխատանքներ էին կատարվում:

«Ուրախալի է, որ հոգեւոր կյանքը մեր մարզում զարթոնք է ապրում եւ ներդաշնակվում աշխարհիկ կյանքի հետ, ասաց մարզպետը: Շնորհիվ Գուգարաց թեմի առաջնորդի ջանքերի՝ հնարավոր է լինում խուսափել խորթ ու օտարամուտ, հային ոչ հարիր բարքերից»:

Վանաձորի Մայր եկեղեցու հողօրհնեքի արարողությունը տեղի կունենա ուրբաթ օրը՝ մայիսի 24-ին, քաղաքի Աբովյան եւ Մյասնիկյան փողոցների հատման վայրում՝ նախկին հրշեջ կայանի տեղում: Արարողությունը նախագահելու եւ հողն օրհնելու է Գարեգին Բ Ամենայն հայոց հայրապետը:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ

«Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագրին

Ս. թ. մայիսի 9-ին եւ 16-ին **«Ազգում»** տպագրված Թ. Հակոբյանի «Երբ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը վերադարձավ հայրենիք, Շուշիում արդեն ծածանվում էր հայոց ազատամարտի դրոշը» եւ «1992 թ. մայիսի 8-ի կեսօրին Շուշին ազատագրվում էր. լուրը Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն իմացավ Թեհրանում» հոդվածներում տպագրված մի շարք փաստեր որեւէ կապ չունեն իրականության հետ՝ մասնավորապես ինձ վերագրված հայտարարությունները: Իրականության հետ որեւէ կապ չունի նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանին վերագրված դերը Շուշիի ազատագրման խնդրում: Այդ ժամանակ նրա դերակատարությունն էապես ավելի համեստ էր, ինչը տեղ չէր թողնում ոչ նման արտահայտությունների եւ ոչ էլ քայլերի համար:

Այս ամենին կարելի էր եւ չանդրադառնալ, եթե վերջին տարիներին Ադրբեջանի, Թուրքիայի եւ նրանց դաշնակիցների անդադար ու անհեթեթ պնդումները Հայաստանի զինված ուժերի կողմից Ադրբեջանի տարածքների օկուպացման մասին իրենց անակնկալ պաշտպանությունը չգտնեին արտգործնախարար Օսկանյանի «լեզվի սայթաքումների» եւ Ռոբերտ Քոչարյանի «պարզաբանումների» մեջ: Այդ սայթաքումները կարող էին այդպիսին էլ մնալ, եթե չամրապնդվեին քաղաքական, դիվանագիտական, քարոզչական բնագավառներում իրականացվող գործընթացներով, որոնցում երկու նշված անձանց դերակատարումն ավելի քան անհասկանալի է: Մասնավորապես վերջին քայլը՝ Արցախ-Հայաստան-Ադրբեջան բանակցային ֆորմատն Ադրբեջան-Թուրքիա-Հայաստան ֆորմատով փոխարինելը:

«Ազգի» նշված հրապարակումներն ակնհայտ միտում ունեն ուժեղացնելու Քոչարյան-Օսկանյան նորելուկ հակահայկական գիծը պատերազմի տարիներին Հայաստանի ղեկավարներից կորզած նորանոր «փաստերով»: Միգուցե **«Ազգը»** չի ընկալում, թե ինչ հակաազգային գործընթացի մեջ են ուզում իրեն ներքաշել՝ ակնհայտ պատվերը քողարկելով ներքաղաքական խնդիրների սպասարկման շղարշով: Այս կապակցությամբ իմ պարտքն եմ համարում զգուշացնել, որ տվյալ պատվերը ոչ այլ ինչ է, քան կարեւորագույն ազգային նպատակների դեմ ուղղված քայքայիչ գործընթաց:

ԱՇՈՏ ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի քաղաքական ընկեր Աշոտ Մանուչարյանին

Գնահատում ենք պրն Մանուչարյանի ազնիվ ջանքերը՝ **«Ազգին»** «հակաազգային գործընթացի մեջ ներքաշելու» գայթակղությունից հեռու պահելու ցանկության համար: Մեր բախտը բերել է, որ պրն Մանուչարյանը մեզ չի կասկածել «Մոսսադի», ՄԻԹ-ի գործակալ կամ մասոն լինելու մեջ, ինչը ենթադրաբար կանի այլ առիթներով:

Հիմնադրումից մինչ օրս **«Ազգը»** հետեւողականորեն անդրադառնում է Թուրքիային, անընդհատ շեշտում Թուրքիայի՝ ԼՂ հակամարտության միջնորդության վտանգավորությունը Հայաստանի, ԼՂՀ-ի եւ տարածաշրջանի համար ընդհանրապես: Այս մասին «Ազգն» առանձնապես շատ էր գրում 1992-93 թթ., ճիշտ այն տարիներին, երբ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ազգային անվտանգության ոլորտը համակարգում էր Աշոտ Մանուչարյանը, իսկ Ժիրայր Լիպարիտյանը, Արա Սահակյանը, Դավիթ Շահնազարյանը, մյուս ականավոր «թուրքամետները» Ստամբուլ մեկնելը դարձրել էին «ջրի ճամփա»:

Մինչ օրս պրն Մանուչարյանը մամուլում կամ Թատերական հրապարակում չի անդրադարձել հարցին, թե ինչո՞ւ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հրաժարականն Անկարայում ընկալվեց ափսոսանքով, իսկ թուրքական մամուլը մեկ ամիս շարունակ վայնասունից չէր հանդարտվում:

Գիտակցելով, որ Տեր-Պետրոսյան-Շուշի զուգահեռի հիշեցումները սղոցում են Հայաստանի առաջին նախագահի եւ նրա քաղաքական ընկերների նյարդերը, այդ թեմայով հետագա հրապարակումներից կփորձենք զերծ մնալ:

Թ. Հ.

«Կուզիկին» կուղղի ոչ թե գերեզմանը, այլ ողնաշարի վիրաբուժությունը

Ֆրանսիայի ամենավերջին ձեռքբերումները վիրաբուժության մեջ «Ազգի» ընթերցողներին ներկայացնում է մարսելահայ պրոֆեսոր Սերժ Նազարյանը

Մարսելը Ֆրանսիայում ողնաշարի վիրաբուժության պիոներն էր, իսկ Ֆրանսիան միջազգային մասնագետներով անվիճելիորեն առաջին տեղում է:

1981-ից մասնագիտանալով ողնաշարի վիրաբուժության մեջ՝ պրոֆեսոր Նազարյանը 1992-ից գլխավորում է օրթոպեդիայի եւ վնասվածքաբանության բաժինը Մարսելի «Կոնսեպսիոն» հիվանդանոցում:

– Ողնաշարի վիրաբուժության առաջխաղացումն, ինչպես ողջ բժշկության զարգացումը, սերտորեն պայմանավորված է ֆիզիկայի, քիմիայի եւ տեխնոլոգիական առաջընթացով: Մոլեկուլային կենսաբանության եւ գենետիկայի ոլորտները ժամանակակից վիրաբուժության ամենաէական առաջխաղացը պայմանավորողներն են, որ գալիս են լուծելու մեծաքանակ խնդիրներ, թեեւ վիրաբուժության մեջ անխախտ է անատոմիայի կատարյալ տիրապետումը:

Գենետիկայի շնորհիվ կարողանալու ենք բուժել կամ նույնիսկ կանխել որոշ հիվանդություններ: Հիմնախնդրային է նաեւ կենսանյութերի ուսումնասիրումը: Ողնաշարի համար անհրաժեշտ պրոթեզներ ստեղծված չեն, հիմնականում թերեւս այն պատճառով, որ դեռեւս անհրաժեշտ կենդանի նյութը չենք կարողանում վերարտադրել: Օրթոպեդիայի եւ վնասվածքաբանության բաժինը հասցեագրվում է ողնաշարի տրավմատիկ, բնածին, դեֆորմատիվ, ուռուցքային, վարակիչ եւ բորբոքային վնասվածքների, որոնց համար կիրառում ենք մի շարք հետազոտական տեխնոլոգիաներ եւ միաժամանակ սպասում նորերի հայտնվելուն:

– Ի՞նչ է օստեոսինթեզը (ոսկորների համադրումը):

– Կենսանյութերի միջոցով հնարավոր է ոսկորների մեկը մյուսների նկատմամբ ամրացում՝ օստեոսինթեզը, որը ներկայումս թույլ է տալիս բուժել կոտրվածքներ, ուռուցքներ կտրել ոսկորներն ու դրանք տեղադրել իրենց ճիշտ տեղում: Ողնաշարի պարագայում՝ շտկել ծռումները: Օստեոսինթեզը հիմնավորապես զարգացել է 1958-ից՝ շվեյցարական դպրոցով, պրոֆեսոր Մյուլլերի կողմից: Դեգեներատիվ հիվանդությունների համար կենսանյութեր եւ պրոթեզներ ունենք, որոնցով շտկում ենք վերջույթները: Միակ խնդիրն այստեղ վերջույթների ամուր ֆիքսումն ու համադրելի կենսանյութերի առկայությունն են:

Մինչդեռ արթրոզի՝ հոդերի քրոնիկական հիվանդության դեպքում, որը շատ տարածված է, ողնաշարի շարժումն անհամեմատ դժվար է: Ողնաշարի ոսկրային հյուսվածքից նյարդը ներառյալ վերցնելն, այնուհետեւ կայունացնելը՝ ողը կամ ողջ ողնաշարը հավաքելով, միակ տարբերակն է: Եվ այդ տարբերակը կարողանում ենք իրականացնել: Արթրոզն ուղեկցվում է անկայունությամբ: Եվ ֆիքսում ենք հատուկ նյութերի օգնությամբ: Բայց ողնաշարի պարզ արթրոզին, որը շատ չի խանգարում, չենք դիպչում ու բուժում ենք դեղամիջոցներով:

Նմանապես տեղադրում ենք պատվաստներ (մարմնի մասից բաղկացած պրոթեզ - Մ. Խ.): Իսկ որտեղ պատվաստը կայուն մնա, ամրացնում ենք կատարելագործման հասած հարմարանքներով՝ սկավառակներ, հենակներ, կցակներ, որոնք համարվում են ողնաշարին՝ դառնալով մեկ ամբողջություն:

Չնայած վերջույթների շարժունակությունը պահպանող պրոթեզներ ունենք, այնուամենայնիվ, դեռեւս չգիտենք ողնաշարի պրոթեզավորման ձեւը:

«Միայն այստեղ անխուսափելի է»

– Բարձր որակի լուսավորման հարմարանքով եւ հեռուստադիտակի միջոցներով վիրաբուժություն է իրականացվում իրանի եւ փորի հատվածներում:

– Այսօր զարգացրել ենք փորի հատվածում ողնաշարի ամրացումներ, որ անում ենք հենց հեռուստաբուժության շնորհիվ: Կոտրվածքների մի տեսակ կա, երբ ողնաշարը կարծես երկու մասի է ծալված: Այս դեպքում կարող ենք ուղղել ողնաշարը՝ կտրելով ոսկորը, շտկելով ու ամրացնելով համապատասխան նյութերի օգնությամբ: Անչափ կարեւոր է չսխալվելը: Քանի որ ողնաշարը մատչելի է եւ առջեւից, եւ հետեւից, անհրաժեշտ է անատոմիայի գերազանց իմացություն, ողնաշարի առջեւում ու հետեւում գտնվող բոլոր օրգանների անոթների ճանաչում՝ դրանք չվնասելու համար: Եվ հենց այս ուսուցումն էլ կազմակերպում ենք բազում տարիներ:

Մարսելի համալսարանի բժշկական ֆակուլտետում Սերժ Նազարյանը ղեկավարում է տանատոպրաքսիայի՝ մարմնի պահպանման եւ անատոմիայի ուսումնասիրության գիտական հետազոտություններով զբաղվող բաժինը եւ դասավանդում անատոմիա: Մարսելահայ պրոֆեսորը հավաստիացնում է, որ թեեւ ողնուղեղի վերականգնման փորձեր աշխարհում շատ են իրագործվել, միակը, որ մինչ օրս հաջողվել է Մոնպելիեում պրոֆեսոր Ռաբիշոնի 30 տարիների հետազոտությունների շնորհիվ է: Նրան հաջողվել է գտնել հաջորդականությունը, որով խաղի մեջ են մտնում քայլքին անհրաժեշտ մկանային տարբեր հյուսվածքները, եւ հաջողվել է համակարգչի միջոցով վերականգնել այդ հաճախականությունը: Ինֆորմատիկ ծրագրերի շնորհիվ փաստորեն վերարտադրվել է քայլքը՝ նմանակելով գլոբալ շարժում ստեղծելու համար անհրաժեշտ մկանային տարրական շարժումները:

Հ. Գ. Սերժ Նազարյանը Հայաստանում դեռեւս չի եղել, բայց մաս է կազմում Մարսելի համալսարանին կից՝ արտասահմանում ուսուցում կազմակերպող մի խմբի, որի շրջանակներում նախատեսում է այցելել Հայաստան:

ՄԱՐԻԱՄ ԽԱԹԼԱՄԱՋՅԱՆ

Մարսել

Հայացք սփյուռքից

– Վարդապետ, ի՞նչ ակնկալիքներ ունեք համագումարից:

– Բնական է, եթե ասիկա պարզ, քաղաքական ժեստ մըն է ընտրություններու, որպես համակրանք շահելու ներսը, դուրսը, ոչ մեկ ակնկալիք ունիմ: Եթե անկեղծ որոշում մըն է, կապ չունի ընտրություններու, ներքին հարցերու հետ, այլ լուրջ մտահոգություն մըն է Հայաստան-սփյուռք միախմբելու, շատ մեծ ակնկալիքներ ունինք: Անշուշտ, 1000 հոգիով հայրենիքը չի փրկվիր, բայց անոնք կներկայացնեն զանազան մշակութային կազմակերպություններ, բարեգործական, ազգային, կուսակցական շարժումներ, միաբանություններ: Հրեաներու նման 2000 տարի պիտի չսպասենք կազմակերպվելու, պիտի համահայկական արմենիզմ ստեղծենք, առանց ցեղապաշտական մոռադառնանք դասական ուղղագրության, բայց ժամանակի ընթացքին հայագետներու, ակադեմիկոսներու, Մխիթարյան միաբանության գիտնականներու կողմեն դյուրացվին մեր ուղղագրական կանոնները:

– Վարդապետ, Հայաստանի ընկերային այսօրվա բազում դժվարությունների ֆոնին, լեզվի եւ ուղղագրության խնդիրներն արդյոք առաջնային ե՞ն:

– Զգացական հարց մըն է: Այսօր սփյուռքը վիրավորված է, որովհետեւ մեր դարերով գործածած ուղղագրությունը ոտնակոխված է պետական դեկրետով մը: Հիմա սփյուռքը կպահանջե ազատ, անկախ հայրենիքեն, որ այդ վիրավորանքը սրբագրե: Մենք դեմոկրատիկ կերպով կրնանք այսօր համագումարին որոշում առնել, որ վերադառնանք դեպի դասական ուղղագրության մեջ աշխատելու համար կգաղթե դեպի ամերիկաներ եւ եվրոպաներ: Ինչու այս ինկայական կարողությունները մենք չօգտագործենք: Օտար տեղ պիտի անոնք հարստանան, առանց նպաստ մը բերելու հայրենիքին: Ես կհետեւիմ, գիտեմ, որ Հունգարիո մեջ անգամ «Սորոս» հաստատություն կա, ուր մեր տղաքը կերթան, կուսանին, դյուրություն կստեղծվի իրենց տեղափոխելու Մ. Նահանգներ եւ այլուր, մինչդեռ այս երկիրն իր արժեքավոր տարրերը կկորսնցնե ի նպաստ օտարներու, մինչդեռ կրնային շատ լավ աշխատիլ, եթե հայրենիք-սփյուռք կազմակերպություններ ըլլային, հետեւաբար սփյուռքի նախարարությունն անհրաժեշտ բան մըն է: Երկրորդ անհրաժեշտությունը երկքաղաքացիություն տալն է կշահի: Ես այսօր համալսարանական բարձր կրթություն ունիմ, կրնամ ահագին բարիք ընել հայրենիքիս, բայց չեմ կրնար ընել, որովհետեւ տեղացի չեմ, օտար եմ այստեղ, կապանքներ կստեղծվին: Ես պիտի գամ գաղափարական գետնի վրա, պիտի նվիրվիմ հայրենիքին, որպես հայ մտավորական: Եթե այս պաշտպանվերը հայրենիքին ընե սփյուռքին, սփյուռքը հոգիով, սրտով կկապվի: Հիմա եթե գործ մը պիտի ընես այստեղ, տեղացի ընկեր մը անպայման պիտի ունենաս, որ քեզ կրնա հասկնալ-չհասկնալ, վախ մը կա: Ուրեմն մեկը կարող է գալ այստեղ հող գնել, տուն գնել, ես ինչու Սիցիլիա պիտի անցընեմ արձակուրդս, կուգամ Դիլիջան, Իջեւան: Միայն զվարճանալու համար մեկը չի գար հայրենիք, հայրենիք կուգա, վասքը կանգուն են մինչ այսօր: Ես հարգանք ունիմ այն մարդոց, ովքեր այս պայմաններու մեջ կապրին, ամեն օր գիրքեր կհրատարակվին, հարյուրավոր թերթեր լույս կտեսնեն, կնշանակե, որ ապրող կա:

Ժամանակավոր են դժվարությունները. անշուշտ պիտի աշխատինք փոխել ընկերային պայմանները, բայց աղքատությունը չէ բուն պատճառը, մտայնությունն է, այդ մտածողությունը պիտի սրբագրվի: «Le Mond»-ին մեջ վերջերս կարդացի, որ Ռուսաստանի մշակույթի նախարարը բառագիրք կհրատարակե ռուսերեն լեզուն մաքուր գործածելու համար, որ այդ անգլիաբանությունները դուրս ելլեն ռուսերեն լեզվեն: 2,5 մլն դոլար տրամադրված է դպրոցներուն մեջ ռուսերեն մաքուր խոսելու եւ ինչելու: Թուրքերը, թուրք ըլլալով այսօր այնպիսի

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ՍՓՅՈՒՌՔ

Հանդիպում հայր Հարություն Պզտիկյանի հետ

Մայիսի 27-28-ը Երեւանում իր աշխատանքները կսկսի Հայաստան-սփյուռք համահայկական երկրորդ համաժողովը: Աշխարհի բազմաթիվ երկրներից Հայաստան կգան սփյուռքահայ պատվիրակներ համատեղ քննարկելու Հայաստան-սփյուռք տնտեսական, քաղաքական, կազմակերպչական, գիտական, մշակութային կապերին առնչվող, հայության համար առաջնահերթ հարցեր:

Մեր հարցազրույցը Մխիթարյան միաբանության վարդապետ Հարություն Պզտիկյանի հետ՝ լեզվի, ուղղագրության, երկքաղաքացիության մասին, ստորեւ ներկայացնում ենք Ձեր ուշադրությանը:

լեռանդություններու մեջ մտնելու, իրար օգնելու, իրարմե օգտվելու, առանց որեւիցե հարեւանի, նույնիսկ մեր բնակչի նկատված պետություններու նկատմամբ հարգանքի պակաս ցուցաբերելու: Ես կկարծեմ, որ մենք կարգին տեղ մը, ուր բարեկամ քիչ ունինք, որովհետեւ ոչ միայն աշխարհագրական դիրքը, այլեւ բնական նախանձ կա հանդեպ այս ժողովուրդին, որ հակառակ իր կրած տառապանքներուն, ստեղծած է սփյուռք մը, որ 80 տարի առաջ ցնցոտիներով գաղթած, այսօր տվյալ երկիրներու մեջ ազդեցիկ ներկայություն դարձած է: Այս ամենը ցույց կու տա, որ հզոր ներուժ ունինք, որուն նկատմամբ հայրենիքը սկսած է անտարբեր չմնալ: Սակայն զարմանալի է, որ 30.000 սփյուռք ունեցող Զվիցերիան ունի սփյուռքի նախարարություն, մենք որ եռապատիկն ենք սփյուռքի մեջ հայրենիքի բաղդատությամբ, չունինք սփյուռքի նախարարություն: Զարմանալի երեւույթ մըն է, որ համագումարը նկատի պիտի առնե:

Երկրորդ հարցը՝ միեւնույն ուղղագրությունը գործածելու խնդիրն է, միեւնույն այբբենգիմն ունինք եւ տարբեր ձեւով կգործածենք, որովհետեւ 1922 թ. պարտադրվեցավ մեզի ուղղագրություն մը, որ սփյուռքը տակավին չէ ընկալած, հետեւաբար բոլոր հայրենի գրականությունը, որ այստեղ լույս կտեսնե, սփյուռքի մեջ չի կարդացվիր, մեզի մերժենալի չէ, այն աղետին պատճառով, որ պարտադրեց մեզի սովետական վարչակարգը: Ես հակառակ չեմ, որ աստիճանավոր կերպով վերադարձը կատարվի, որովհետեւ իրապես ժամանակ կպահանջե, այսինքն՝ սկզբունքն ընդունվի հիմա, որ մենք պետք է վերադարձություն եւ ժամանակ տրամադրենք, որ մի քանի տարի կառնե՝ ուսուցումը դպրոցներեն սկսելով:

– Քաղաքական խնդիր տեսնո՞ւմ եք այս հարցում:

– Քաղաքական խնդիրը սկզբնական շրջանին էր, հիմնականը խաղաղության, մերձենալու մտահոգություն է, խռովություն չըլլար, բայց առանց ցավի որեւիցե գործողություն նույնպես չըլլար:

– Ինչպե՞ս եք վերաբերվում երկքաղաքացիությանը:

– Մենք կրնանք երկու քաղաքացիություն ունենալ: Ես ֆրանսական հպատակություն ունիմ եւ Վենետիկ կապրիմ եւ Վենետիկի մեջ կքվեարկեմ, որովհետեւ ֆրանսական կառավարությունն իմաստություն ունեցած է ինձի տալու այդ կարելիությունը, որ ես որպես Ֆրանսայի հպատակ կարենամ նաեւ քվեարկել Ֆրանսայեն դուրս, սփյուռքեն: Այսօր հաղորդակցության միջոցներն այնքան դյուրին եւ արագ են, որ սփյուռքը կրնա շատ արագ հետեւիլ երկրի ներքին կյանքին եւ տալ այս կամ այն շարժումին իր քվեն: Մենք Հայաստանի հեռատեսիլը եւ ռադիոն կունկնդրենք ամեն օր Վենետիկի մեջ եւ ինտերնետով ամեն օր **«Ազգը»** կկարդամ ես, թող չկարծեն, թե մենք բոլորովին կտրված ենք եւ բանե մը գաղափար չունինք: Սփյուռքի մամուլն ալ կզբաղի հայրենիքով:

Երիտասարդություն կա այստեղ, որ անգործության կամ լավագույն

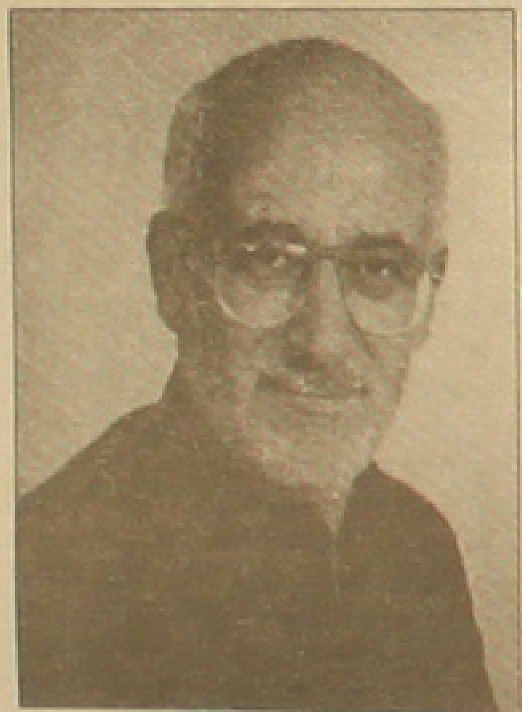

սփյուռքահայերուն: Կարելի է, որ որոշ աստեն մը արտասահմանի հայերը իրավունք չունենան քվեարկելու, բայց երկքաղաքացիության իրավունք պիտի ունենան: Սքանչելի բարեկամ ունիմ Փարիզ, որ միջազգային տաղանդավոր համբավի բժիշկ է, Հայաստան չի գար, որովհետեւ վիզա պետք է առնե: Իրեն այնքան դժվարին կուգա, որ իր պապերուն երկիրն օտար տուրիստի պես գա: Մենք զգացական ժողովուրդ ենք, մեր զգացումները պիտի հարգվին: Ինչ կկորսնցնե հայրենիքը, եթե ինձի, որ ֆրանսահպատակ եմ, տա նաեւ հայկական հպատակություն. ի՞նչ կկորսնցնե, բայց գիտեմ որպեսզի իր տունին մեջ զգա: Սակայն այդ տունին մեջ օտար զգալու բան մը կա՝ նախ ուղղագրության պատճառով, ձեր ազդերը չեմ կրնար կարդալ, ձեր խոսակցությունը չեմ կրնար հետեւիլ, որովհետեւ մեծ մասը ռուսերեն կօգտագործեք: Եթե Հայաստանի մեջ պաշտոնական լեզուն հայերենն է, սակայն չի գործածվիր, ուրեմն ապօրինի բան մը կա, օրենքը չի հարգվիր:

Կըսեն պայմանները ծանր են: Շատերը մերսեդեսներով կշրջին, դաչաներու մեջ կանցընեն օրերնին: Եթե ասոնք 10 տոկոս են, թող օգնեն մյուսներուն: Լեզուն պատրվակ թող չբռնեն: Մեր ամենեն դժվար օրերուն՝ գաղթի ու ջարդի տարիներուն Վարուժաններ ու Զոհրապներ ծնած են, չըսին, թե կտեղահանեն, չգրենք «Հացին երգը»: Պարապ-պարապ խոսքեր են ասոնք: Սովետական մտայնության արդյունք են: Լեզուն թքվածինն է հայ ժողովուրդին, մենք ավելի վատ տնտեսական օրեր ապրած ենք, բայց չենք հուսահատած երբեք: Այսօր կհուսահատինք, որովհետեւ լեզուն արհամարհված է, սփյուռքը արհամարհված է:

– Վարդապետ, ինչո՞ւ եք կարծում, թե Հայաստանում չկան մեր մշակույթն ու լեզուն գնահատողներ, պահպանողներ, սրտացավ անհատներ, կազմակերպություններ:

– Սաղմոսավանքի 3000-ամյա կիկլոպյան պարիսպները դեռ կանգուն են: Այս ժողովուրդի լեզուն, հաաշխատանք կտանին, որ օտարաբանությունները ելլեն թուրքերենեն: Իրենց ակադեմիան կիսկեն, Ալթայի լեռները կերթան իրենց ավանդությունները բերելու, թուրքերեն բառեր կստեղծեն: Մենք մեր հազարամյա անուշիկ լեզուն ծգած, կերթանք օտարաբանություններու ետեւեն:

Զանգվածը ժողովուրդ չէ: Ժողովուրդը ան է, որ գիտակից է, կզգա հարցը: Կկարծե՞ս, թե հարուստները մտահոգված են լեզվով: Չունին անոնք տնտեսական դժվարություններ: Ինչո՞ւ չեն մտահոգված: Կտեսնես, որ չկամությունը կուգա վերին խավի անհոգութենեն: Մեր լեզուն կտրեր են, երբ հայերեն կխոսեինք Թուրքիո մեջ, այսօր մեր լեզուն կտրող չկա, բայց արդեն կմտածենք ռուսական, գերմանական տիպի դպրոցներ բանալ: Ես բոլորովին համակարծիք չեմ, թե տնտեսական այս վիճակը կրնա արգելք ըլլալ մեր լեզվական մաքրության:

Մեր երկիրը նկարագիր մը ունի: Այդ նկարագիրը ստեղծված է 2000 տարվա քրիստոնյա մշակույթով: 301 թ. սկսավ հայոց վերածնունդը՝ Ոսկեդարը եւ մինչ այսօր շարունակվող մեր մշակույթը եւ լեզուն, որոնք մեզ կդասեն մշակված բարձրագույն մակարդակի ազգերու շարքին:

Քրիստոնեությունն է եւ կմնա մեր ինքնության էությունը կազմող տարրը. վկա մեր մշակութային եւ գրական գանձերը երկհազարամյա: Որեւէ պետական իշխանություն դատապարտված է որպես անհարազատ՝ մերժվելու հայրենիքի եւ սփյուռքի հայ ժողովուրդեն, եթե նկատի չառնե այս կարեւոր պարագան:

Հարցազրույցը վարեց
ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ եկեղեցու պաշտպանության դիրքերում

Կալիֆոռնիահայ գաղթօջախում ծանոթ անուն է Թորգոմ Փոստաջյանը: Նա Լոս Անջելեսի «Նոր կեանք» շաբաթաթերթի հոդվածագիրներից է, որում լույս ընծայած ու Հայ եկեղեցու պաշտպանությանը նվիրված հոդվածներից մի ծաղկեփունջ առանձին հատորով վերջերս լույս է տեսել նույն քաղաքում: «Հայաստանեայց եկեղեցին եւ միւսները» խորագրով, 157 էջ ծավալով այս գրքի հրատարակիչն է «Անհասի եւ ընտանիքի պաշտպանության» միավորումը:

Այդ «միւսները» Հայ կաթոլիկ ու Հայ ավետարանական եկեղեցիներն են: Հեղինակը գտնում է, որ այս «միւսները», աղանդների նման, Հայ եկեղեցու եւ մասնավորաբար Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի նկատմամբ կատարում են անընդունելի ոտնձգություններ, որոնք սկսվել են 150-250 տարի առաջ՝ այդ «օտարամուտ» դավանանքների հայկական միջավայր մուտքի օրերից:

Ժողովածուն բաղկացած է հակիրճ «Նախաբանից» եւ երեք մասերից:

Առաջին մասում (էջ 9-52) Թ. Փոստաջյանը քննարկում եւ խիստ քննադատության է ենթարկում հայ ավետարանական Հակոբ Լուսարարյանի եւ վերապատվելիներ Վահան Թութիկյանի, Պարգեւ Դարակչյանի ու Ռընե Լեւոնյանի տեսակետները եւ հատկապես վերջինիս շատ ակտիվ «հոգեորսությունը» Հայաստանի Հանրապետությունում: Փոստաջյանն անհիմն է համարում «Հայաստանեայց ավետարանական եկեղեցի» արտահայտությունը՝ «Հայաստանեայց» ստորոգելին հայտարարելով բացառապես Հայ եկեղեցու մենաշնորհը: Հայաստանում աղանդավորների եւ, մյուս կողմից, վեր. Ռ. Լեւոնյանի գլխավորությամբ հայ ավետարանականների ակտիվության առթիվ հեղինակը մեջբերում է Հակոբ Պարոնյանի մեկ դիպուկ պատկերը. «Մինչ մեր մորուքը բռնկած է, այս երանելիները եկած են իրենց սիկառը վառելու մեր բռնկած մորուքեն» (էջ 43):

Ժողովածուի երկրորդ մասում (էջ 55-135), Փոստաջյանն իր սլաքներն ուղղել է հայ կաթոլիկ հեղինակներ, նախկին պատրիարք Հովհաննես Պետրոս Գասպարյանի, հ. Նշան ծ. վրդ. Քեհեյանի, հ. Բարսեղ վրդ. Ծերհաթյանի, Լորենցո Կոգիի (Հ. Սահակ վրդ. Կոգյան), Ներսես եպս. Սեթյանի, Պողոս Գուբելյանի եւ այլոց գրությունների դեմ, որոնցում խեղաթյուրվում են պատմական փաստերը՝ Հայ եկեղեցին ու նրա գահակալները հաճախ Հռոմին ենթակա եւ հերետիկոս ցույց տալու դիտավորությամբ: Գասպարյան պատրիարքի աղմկահարույց «Թուղթ շրջաբերականի» առթիվ Փոստաջյանը հատկապես շեշտում է, որ «արդէն իսկ քրիստոնեայ ժողովուրդ մը կարիք չունենար առաքելութեան», այլ «հովուութեան», Ամենայն հայոց կաթողիկոսին վերապահելով «Հայաստանի ժողովուրդին հովուութեան իրաւունքը» (էջ 120):

Ժողովածուի երրորդ մասը՝ «Հայ եկեղեցւոյ ծագումն ու զարգացումը» վերնագրով (էջ 139-156), մեր ազգային եկեղեցու՝ պետականության կորուստի ժամանակներում ազգապահպան ու մշակութաստեղծ գործունեության գնահատականն է:

Այս քննադատություններով հանդերձ, Փոստաջյանը բազմիցս նշում է, որ հայ կաթոլիկներն ու հայ ավետարանականները հայ ազգի անբաժան մասն են, «մեր քույրերն ու եղբայրները»:

Ընդհանուր առմամբ համամիտ լինելով հանդերձ Փոստաջյան հրապարակախոսի համարձակ, քննադատություններին եւ գնահատականներին, մեր անհամաձայնությունն ենք հայտնում նրա որոշ մտքերին, որոնք ավելի շուտ արվել են Հայ եկեղեցու դերը գերագնահատելու նպատակով, որի կարիքը մեր ազգային եկեղեցին չուներ:

– Ըստ Փոստաջյանի՝ «Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ծնունդով ծնունդ առին նաեւ մեր մշակոյթը, մեր ճարտարապետութիւնը, մեր գիրն ու մեր գրականութիւնը եւ մեր պատմութիւնը» (էջ 13): Եթե ծայրագույն վերապահությամբ կարելի է ընդունել «մինչեւ Ե դարու սկիզբը» (էջ 151) գիր ու գրականություն չունենալու մասին Փոստաջյանի հաստատումը, ապա աններելի է նրա նույն գնահատականը հայոց պատմության ու մշակույթի նկատմամբ: Առավել ճիշտ է նույն հեղինակի մեկ այլ հաստատումը, որ «Ե դարուն հայ ժողովուրդը մտաւորական կեանքի վերածնունդ մը ունեցաւ Ոսկեդարու մշակոյթով» (էջ 57):

– Ըստ Փոստաջյանի, Հայաստանում այսօր կան «հայ մորմոններ», «հայ եհովայի վկաներ» եւ այլն (էջ 44): Մեր կարծիքով, նման աղանդների հետեւորդները հայ կոչվելու իրավունք չունեն, քանի որ հայը ազգային որակ է, որից զուրկ են նման աղանդավորները:

– Փոստաջյանը գրում է, որ Գրիգոր Լուսավորիչը «հեշտութեամբ մեզ ազգովին քրիստոնեայ» է դարձրել (էջ 142), մինչդեռ պատմությունից, մասնավորաբար Ագաթանգեղոս պատմիչից մեզ հայտնի է, որ շատ վայրերում քրիստոնեության դարձը ոչ միայն հեշտ չի եղել, այլեւ ուղեկցվել է դաժանություններով:

Թ. Փոստաջյանի «Հայաստանեայց եկեղեցին եւ միւսները» գիրքը կարդացվում է մեծ հետաքրքրությամբ:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

Միջազգային

2002 թ. մայիսի 20-ին մոլորակի անկախ, ինքնիշխան պետությունների թիվը հասավ 192-ի. 24-ամյա օկուպացիայից հետո Արեւելյան Թիմորը Դիլի մայրաքաղաքով անկախացավ, դարձավ միջազգային իրավունքի սուբյեկտ: Ո՞վ է դառնալու երջանիկ 193-րդը:

Աշխարհի ավելի քան 220 պետություններից անկախ եւ ինքնիշխան են 192-ը

Ով կդառնա 193-րդը՝ Պաղեստի՞նը, Չեռնոգորիա՞ն,... Լեռնային Ղարաբա՞ղը

Մայիսի 20-ին Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը ողջունել է Արեւելյան Թիմոր պետության հռչակումը, ինչը, ըստ ԼՂՀ ԱԳՆ-ի, վերացնում է նորանկախ պետությունների ճանաչման նախադեպի վտանգավորությունը: ԼՂՀ արտաքին քաղաքական գերատեսչությունը հույս է հայտնում, որ նույնպիսի սթափ մոտեցում բոլոր օբյեկտիվ գործոնների հաշվառմամբ, կդրսեւորվի նաեւ ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման դեպքում: «Լեռնային Ղարաբաղը, ինչպես եւ Արեւելյան Թիմորը, անցել է գաղութային կեղեքման նույն բարդ ուղին, կարողանալով հսկայական զոհերի ու զրկանքների գնով ինքնուրույն հաղթահարել հումանիտար ճգնաժամերը եւ կառուցել անկախ պետականություն», ասվում է ԼՂՀ ԱԳՆ հայտարարության մեջ:

Ինքնիշխան, ոչ մի երկրի կողմից չճանաչված, միջազգային իրավունքի սուբյեկտ չհանդիսացող ավելի քան երեք տասնյակ պետություններ տեսականորեն հնարավորություններ ունեն դառնալու անկախ եւ ինքնիշխան պետություններ: Անկախություն հռչակելու եւ համաշխարհային հանրության կողմից ճանաչվելու իրական հնարավորություններ ունեն նախ եւ առաջ Պաղեստինը, Չեռնոգորիան, Ջիբրալթարը, Կոսովոն:

Պաղեստինի խնդիրն առաջին անգամ ՄԱԿ-ի գլխավոր ասամբլեայի օրակարգում դրվեց 1947 թ.: Այդ ժամանակաշրջանում Պաղեստինը կառավարում էր Մեծ Բրիտանիան: 1947 թ. նոյեմբերի 29-ին գլխավոր ասամբլեան 33 կողմ, 13 դեմ, 10 ձեռնպահ ձայներով ընդունեց թիվ 181 բանաձեւը, որով Պաղեստինը պետք է բաժանվեր երկու պետությունների՝ արաբական եւ հրեական: Հաջորդ տարվա մայիսին հռչակվեց Իսրայել պետությունը, ինչին հետեւեց արաբ-իսրայելական առաջին պատերազմը, ապա եւս երեք պատերազմներ, առաջին եւ երկրորդ «ինթիֆադան»: Իրավական տեսակետից Պաղեստինի անկախության հռչակումն անխուսափելի է, թեկուզ այսօր Յասեր Արաֆաթը կարող է հռչակել, ինչը, սակայն հավանական է դառնա նոր արյունահեղությունների պատճառ: Դեռ 2000 թ. մայիսին, ապա սեպտեմբերին պետք է հռչակվեր Պաղեստինի անկախությունը, սակայն վերը նշված պատճառով Արաֆաթի վարչակազմն անորոշ ժամանակով հետաձգել է: Արեւմուտքը ի դեմս ԱՄՆ-ի, չի ցանկանում ճանաչել Պաղեստինի անկախությունը, քանի դեռ առկա են Վաշինգտոնի եւ Թել Ավիվի համար մի շարք ռազմավարական եւ մարտավարական խնդիրներ:

Նախկին Հարավսլավիայի մաս կազմող վեց հանրապետություններից Չեռնոգորիան, որն այսօր Սերբիայի հետ համարվում է միջազգային իրավունքի մեկ սուբյեկտ, ՄԱԿ-ի անդամ, դեռ 2001 թ. աշնանը նախագահ Միլո Ջուկանովիչի գլխավորությամբ պատրաստվում էր հանրաքվեի ճանապարհով հռչակել Չեռնոգորիայի անկախությունը Պոդգորիցա մայրաքաղաքով: Արեւմուտքը կարծես թե պատրաստ էր ճանաչել Չեռնոգորիայի անկախությունը, սակայն Հարավսլավիայի Դաշնության նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի իշխանազրկումից եւ Վոյիսլավ Կոշտունիցայի նախագահ ընտրվելուց հետո փոխվեցին Արեւմուտքի տրամադրությունները: Տպավորությունն այնպիսին էր, կարծես Արեւմուտքը Միլոշեւիչին պատժելու համար էր պատրաստվում ճանաչել Չեռնոգորիան:

Ուշագրավ եւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությանը նմանություններ ունեցող, չճանաչված սուբյեկտներից է Կոսովոն՝ նախկին Հարավսլավիայի մաս կազմող վեց պետություններից Սերբիայի կազմում ինքնավար մարզի կարգավիճակով, առավելապես մահմեդական ալբանացիներով բնակեցված տարածքը: 2001 թ. օգոստոսին Հարավսլավիա կատարած այցի շրջանակներում ՀՀ արտգործնախարար Վ. Օսկանյանը եղավ Կոսովոյում եւ Չեռնոգորիայում: Այդ առիթով **«Ազգին»** (1 սեպտեմբեր, 2001 թ.) տված հարցազրույցում Օսկանյանը նշել էր. «Այցն իր հետաքրքրությունն ուներ այն առումով, որ Հարավսլավիայում երկու շատ կարեւոր գործընթացներ են, մեկը՝ Կոսովոյի հետ, մյուսը՝ հենց հարավսլավական ֆեդերացիայի հետ կապված: Դա օգտակար էր մեզ այնքանով, որ կարողացանք պատկերացնել, թե ինչպիսի զարգացումներ են այնտեղ հնարավոր, որոնք, մեր կարծիքով, անպայման ուղղակի կամ անուղղակի ազդեցություն կունենան այլ տարածաշրջաններում ընթացող գործընթացների վրա: Համենայն դեպս, սա ասելով հանդերձ՝ ուզում եմ շեշտել շատ կարեւոր հանգամանք. ՀՀ-ն բոլոր հակամարտությունների միջեւ շատ հստակ տարբերակում է դնում, ինչքան էլ դրանք արտաքուստ կամ իրենց էությամբ լինեն նման կամ տարբեր: Մեզ համար Ղարաբաղի ենթատեքստը շատ հստակ է, գիտենք, թե ուր ենք գնում: Կոսովոյի պարագայում բոլորովին այլ ենթատեքստ է...»:

Անկախանալու եւ միջազգայնորեն ճանաչում ստանալու հավակնություններ եւ հնարավորություններ ունի դեռ 18-րդ դարից բրիտանական տիրույթ համարվող, ընդամենը 6,5 քառ. կմ տարածքով եւ Պիրենեյան թերակղզու հարավում գտնվող Ջիբրալթարը:

Չճանաչված պետությունների շարքում յուրօրինակությամբ առանձնանում է Տիբեթը, որն իր սահմաններով, կառավարությամբ, բանակով, պետականության այլ ատրիբուտներով եղել է ինքնիշխան պետություն: Չինաստանում Սինհայի հեղափոխության (1911-1913 թթ.) ժամանակ 13-րդ դալայ-լաման (հոգեւոր առաջնորդը Տիբեթում) խզեց կապերը Պեկինի հետ: 1949 թ. Տիբեթը լիովին անկախացավ, մեկ տարի անց Չինաստանի կառավարությունն այդ քայլը բնութագրեց անջատողական, զորքեր ուղարկեց Տիբեթ: 1951 թ. մայիսին 23-ին Պեկինում Չինաստանի եւ Տիբեթի կառավարությունների միջեւ ստորագրվեց «Տիբեթի խաղաղ ազատագրման միջոցառումների համաձայնագիրը», որով Չինաստանի կազմում ձեւավորվեց Տիբեթի ազգային ինքնավարությունը:

Իրավական առումով ուշագրավ է Տայվանի օրինակը: 1624 թ. կղզին նվաճեցին հոլանդացիները, որոնց 1662 թ.-ին վտարեցին չինացիները: 1895 թ. Սիմոնոսեկիի պայմանագրով Տայվանն անցավ Ճապոնիային, իսկ երկրորդ աշխարհամարտից հետո, երբ Ճապոնիան ջախջախվեց, Տայվանն անցավ Չինաստանին: Չինաստանը Տայվանը համարում է երկրի անբաժանելի մաս եւ որեւէ պետության հետ դիվանագիտական հարաբերություններ հաստատելիս պայման է դնում Տայվանը ճանաչել Չինաստանի անբաժանելի մաս, խզել դիվանագիտական եւ քաղաքական, բայց ոչ առեւտրային կապերը Տայվանի հետ:

Յուրահատուկ է Կանադայի ֆրանսախոս Քվեբեկի նահանգի պարագան: Պաշտոնական Օտտավան դեմ չէ Քվեբեկի անկախացմանը, սակայն քվեբեկցիների մեծ մասը չի ցանկանում նահանգի անկախությունը: 1995 թ. անցկացվեց հանրաքվե. անջատողականները միասնական Կանադայի կողմնակիցներին զիջեցին ձայների մեկ տոկոսով:

Ինքնահռչակ մի շարք պետություններ՝ Լեռնային Ղարաբաղը, Աբխազիան, Հյուսիսային Օսիան, Մերձդնեստրը, բացարձակապես կամ գրեթե չեն ենթարկվում համապատասխանաբար Ադրբեջանին, Վրաստանին, Մոլդովային, իսկ ժողովրդավարության, մարդու իրավունքների հարգման, այլ առումներով գերազանցում են աշխարհի ճանաչված շատ երկրների:

Այս կամ այն ինքնահռչակ պետության ճանաչումը որպես անկախ միավոր, միջազգային իրավունքի սուբյեկտ, պետք է դիտել համաշխարհային գործընթացների, աշխարհի հզոր տերությունների շահերի ենթատեքստում: Քաղաքագետներից երեւի թե քչերը կմտածեին, որ ավելի քան հինգ տասնամյակ շարունակ Պաղեստինը չի ճանաչվի անկախ, ինքնիշխան պետություն:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

«Տագնապալի ջրեր: Կասպյան տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքականությունը»

Վաղ ժամանակներից Կասպից ծովը շրջապատող տարածքը եղել է ինչպես տարբեր քաղաքակրթությունների խաչմերուկ, այնպես էլ մրցակցող գերտերությունների փառասիրության կիզակետ: Պատմության ընթացքում այդ տարածաշրջանում բնակվել են ցեղային, կրոնական եւ էթնիկական տարաբնույթ միավորներ:

Հինգ առափնյա պետությունների՝ Ադրբեջանի, Իրանի, Թուրքմենստանի, Ղազախստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ ծվարած լիճը, որն իր մեծության համար ծով է անվանվում, միջազգային հետաքրքրությունների եւ շահերի ուշադրության կենտրոնում հայտնվեց հատկապես Խորհրդային Միության փլուզումից հետո: Իսկ անցյալ տարի Վաշինգտոնում իշխանության գլուխ անցած նոր վարչակարգը նոր բնույթ եւ ուղղություն հաղորդեց ԱՄՆ-ի արտաքին քաղաքականությանը: Չեյնիի, Փաուելի եւ Ռայսի խմբակցությունը հավանաբար իր նախորդներից ավելի զուսպ մոտեցում որդեգրի տարածաշրջանի հանդեպ, միգուցե առավել սերտ համագործակցի Ռուսաստանի եւ, ինչու չէ, նաեւ Իրանի հետ:

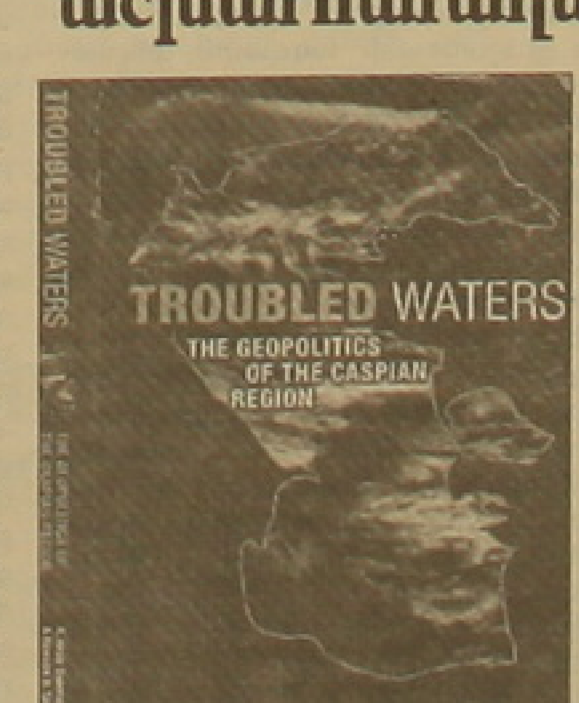

Այս եւ բազմաթիվ այլ առանցքային հարցեր են շոշափված վերջերս Նյու Յորքի «Թորիս» հրատարակչատան լույս ընծայած «Տագնապալի ջրեր: Կասպյան տարածաշրջանի աշխարհաքաղաքականությունը» հատորում, որի հեղինակներն են Հարավային Կալիֆոռնիայի համալսարանի պրոֆեսորներ Հրայր Դոքմեջյանն ու Հովհան Սիմոնյանը:

Գիրքը կազմված է երեք մասից. ա) «Կասպիցի ջրավազանը: Պատմություն, քաղաքականություն եւ ռեսուրսներ», որտեղ քննարկվում են կասպիականի պատմությունը, դերը՝ ներկա, գլոբալիզացված աշխարհում, իրավական կարգավիճակը, շրջապատող միջավայրի հարցերը եւ էներգիայի ձեռքբերման նախահաշիվները: բ) «Առափնյա պետությունները», որտեղ խոսվում է այդ պետությունների քաղաքականության, շահերի եւ փոխհարաբերությունների մասին: գ) «Արտաքին դերակատարները», որտեղ ուսումնասիրվում են ինչպես Ամերիկայի, Ճապոնիայի, նաեւ Եվրոպայի եւ Ասիայի մի շարք երկրների, այնպես էլ էթնիկական, կրոնական եւ ոչ կառավարական կազմակերպությունների դերը կասպիականի կնճռոտ հարցում: Վերջում տված են ծանոթագրությունների եւ օգտագործված գրականության ստվար ցանկերը:

Գիրքը գիտական լուրջ ուսումնասիրություն է մի տարածաշրջանի մասին, որի մեջ ընդգրկված պետությունները ներկա պայմաններում մեծապես կախված են արտաքին աշխարհի՝ հատկապես Մ. Նահանգների եւ Եվրոպայի տնտեսական ու քաղաքական զարգացումներից: Գրքի հեղինակների կարծիքով, ցանկացած փոփոխություն այդ ոլորտներում իր տեսական ազդեցությունն է ունենալու կասպիական երկրների վրա:

Հատորը նախատեսված է ինչպես գիտական եւ քաղաքական շրջանակների, այնպես էլ հասարակ ընթերցողների, միջազգային բանկային ընկերությունների, նավթարդյունաբերողների, լրագրողների եւ երկրաբանների համար:

ՎՐԱՍՏԱՆ

Նախարարական փոփոխություններ: Հանուն ինչի՞

«Պատերազմի եւ խաղաղության հարցերի լուսաբանման ինստիտուտի» ինտերնետային ցանցի մայիսի 10-ի էջում Թբիլիսիից անկախ լրագրող Գեորգի Նեմսաձեն հայտնում է, որ ֆինանսական ասպարեզում վերջերս երկու նախարարների պաշտոնանկությունն առնչվում է կառավարության ամրապնդմանը, քան տնտեսությանը:

Անվտանգության խորհրդի մայիսի 2-ի նիստում, գրում է նա, Վրաստանի նախագահն անակնկալ որոշում ընդունեց պաշտոնանկ անելու իր ֆինանսների եւ հարկային եկամուտների նախարարներ Զուրաբ Նողայդելիին եւ Լեւան Ծնելաձեին: Թեեւ նախագահը զգուշացրել էր նրանց, որ կհեռացնի պաշտոններից, եթե չկարողանան բյուջեով նախատեսված գումարներն ապահովել, լրագրողն այդուհանդերձ, այն կարծիքին է, որ երկու նախարարությունների միաձուլումը եւ կառավարության վերակազմավորումը նպատակ ունի նախ էլ ավելի ուժեղացնելու պետնախարար (վարչապետ) Ավթանդիլ Ջորբենաձեի եւ ընդհակառակը՝ ընտրություններից (տեղական՝ հաջորդ ամիս եւ խորհրդարանական՝ հաջորդ տարի) առաջ զգալիորեն թուլացնելու իր նախկին դաշնակից Զուրաբ Ժվանիայի դիրքերը: Այնուհետեւ այդ քայլը համապատասխանում էր միջազգային կազմակերպությունների (ԱՄՀ, Համաշխարհային բանկ եւ Մ. Նահանգների զարգացման ծրագիր) պահանջներին:

Որոշ մասնագետներ, սակայն, սկեպտիկ վերաբերմունք ունեն կատարվածի վերաբերյալ եւ չեն կարծում, թե տնտեսապես արդարացված էր: Խորհրդարանի բյուջետային գրասենյակի պատասխանատու Ռոման Գոցիրիձեն, օրինակ, նշել է, որ «բյուջեի չկայացման մեղքը պետք է հավասարապես բաժանեն կառավարության բոլոր անդամները»: «Դրանով Շեւարդնաձեն չի կարող երկրի տնտեսական դրությունը բարելավել», հայտարարել է նա, ավելացնելով, որ երկու հեռացված նախարարները «լավագույնն էին իրենց պաշտոններում եւ պետք է վերջացնեին իրենց սկսած բարեփոխումների ծրագիրը»:

Բայց, իհարկե, սա «բարձրաստիճան քաղաքականություն է», շարունակում է լրագրողը: Միավորված նախարարության ղեկավար է նշանակվել նախագահի քաղաքական վաղեմի դաշնակիցներից մեկի որդին՝ Միրիան Գոգիաշվիլին, որը հակակոռուպցիոն հանձնաժողովի քարտուղարն է: Վերջինիս մասը խառն էր մեկ ուրիշ պետպաշտոնյայի՝ Բադրի Խատիձեի պաշտոնանկության գործում:

Քանի որ վարչապետի պաշտոն գոյություն չունի Վրաստանում, շատերը կառավարության ավագ նախարար Ջորբենաձեի դիրքերի ամրապնդում են տեսնում այս ամենի հետեւում: Նա քաղաքական պայքար է մղում Ժվանիայի գլխավորած բարեփոխումների կողմնակիցների դեմ: «Վրաստանի քաղաքացիների միություն» կազմակերպությունը զգալիորեն թուլացել է այժմ եւ պառակտվել: Վերջերս շրջանային մի դատարան մերժել է գրանցել այդ կազմակերպության Ժվանիայի ղեկավարած խորհուրդը, որը պատրաստվում էր տեղական ընտրություններին իր թեկնածուին առաջադրել: Շեւարդնաձեն, որ դեռեւս այդ կուսակցության անդամ է, մայիսի 8-ին լրագրողներին հայտարարել է, որ «ինքը չի կարող միջամտել» այդ հարցում: Ընտրությունները նախատեսված են հունիսի 2-ին: Դիտորդները գտնում են, որ հաջորդ «զոհը» կարող է լինել Թբիլիսիի քաղաքապետ Վան Զոդելավան: Նրանք նաեւ ենթադրում են, որ Ջորբենաձեն իր համար ճանապարհ է հարթում դեպի հաջորդ նախագահական ընտրությունները՝ 2005 թ.՝ ձգտելով դառնալ Շեւարդնաձեի հետնորդը: Կառավարության շրջանակներում, սակայն, գտնում են, որ նա այնքան էլ «լավ քաղաքական ռազմագետ չէ»: Ինքնությունը հայտնել չցանկացող կառավարության մի պաշտոնյա վախ է հայտնել, որ «նա ինքն իր փորած փոսն է ընկնելու»: «Շեւարդնաձեն հաճախ է զոհել մարդկանց, որոնք մի ժամանակ պաշտպանել են իրեն», ասել է նա:

Խորհրդավոր կնոջ թարգմանություն

Հասմիկ Պապյանը Երեւանում էր

Բելինիի «Նորմա» օպերան ճակատագրական կարելի է համարել Հասմիկ Պապյանի համար, այն «Նորման», որի երեւանյան ներկայացմանը մի քանի օր առաջ մասնակցեց օպերային արտիստուհին։ 1992 թ. միջազգային առաջին ելույթն է գնացել Նորմայի դերերգով։ 1993-ին Գերմանիայում հյուրախաղերի էր Նորմայի դերերգով, երբ սեպտեմբերյան ներկայացումից հետո արտիստուհուն իր հիացմունքը հայտնելու եկավ գերմանացի դրամատուրգ (օպերային ստեղծագործությունների ընտրություն կատարող մասնագետ) Կոնրադ Կուհնը, այն Կուհնը, որի հետ մեկ տարի անց ամուսնացավ Հասմիկ Պապյանը... Բելինիի ստեղծած քրմուհին Հասմիկ Պապյանին զուտ լուսավոր դռների առջեւ է կանգնեցրել։ Արտիստուհին համոզված է, որ այդ կլինի նաեւ սրանից հետո։

Եվս մեկ անգամ, եւս մեկ հյուրախաղով (հյուրախաղ չասենք, հայ արտիստն իր հայրենի քաղաքում հյուրախաղի չի գալիս) հանդես եկավ համաշխարհային համբավավոր երաժշտագետների կողմից լավագույն սոպրանոներից մեկը ճանաչված Հասմիկ Պապյանը։ Բեմադրիչ դիրիժոր Կարեն Դուրգարյանի ղեկավարությամբ ներկայացվում էր Վ. Բելինիի «Նորմա» օպերան։ Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան Հայաստանի ազգային օպերային թատրոնի դահլիճը վաղուց արդեն այսպես մարդաշատ ու շքեղ չէր եղել։ Չէ՞ որ Հասմիկ Պապյանն էր երգում. «...Երգչուհին անկարող է ամբողջ հոգով չձգտել իր ստեղծագործական իդեալների մարմնավորմանը։ Այսպիսին էր եւ այս անգամ երգչուհու Նորման»։ «Նրա արտիստական անսպառ եռանդին ճշտապես զուգակցում են արվեստի հմայիչ ուժը, իսկական, բարձր ներշնչումը, նուրբ ճաշակը»... Այսպես գրեցին Հասմիկ Պապյանի այս ելույթի առիթով։

Միայն 20 օր մնաց իր Երեւանում, իր ծնողներին, հարազատներին այցելության եկած արտիստուհին։ Բարեկամները, երաժշտագետները, նաեւ ժուռնալիստները բառացիորեն գնդակահարում էին նրա երեւանյան հեռախոսը։ Եվ դա բնական էր։ Չէ՞ որ 1992 թ.-ից Երեւանում չէ։ Երգել է Բոննի օպերային թատրոնում («Տրավիատա», «Կարմեն»), Համբուրգի «Շտատս օպերում», Դյուսելդորֆի «Դոյչե օպեր ամ Ռայնում», Բեռլինի «Դոյչե օպերում» (Տոսկա, Աիդա), Վիեննայի «Ֆոլքս օպերում» (Նորմա), Միլանի Լա Սկալայում (Աբիգայլ, «Նաբուկո»), Նյու Յորքի «Մետրոպոլիտենում» (Աիդա), Փարիզի Ազգային օպերայում («Վիլհելմ Տել»)... Սանտյագո, Բալթիմոր, Մարսել, Տոկիո, Թել Ավիվ, Սանկտ Պետերբուրգ, Տորոնտո, Սան Ֆրանցիսկո... Ահա այն քաղաքների ոչ լրիվ ցուցակը, որտեղ օպերային թատրոնների բեմերում 31 նոր կերպարներ է ստեղծել Հասմիկ Պապյանը։ Անընդհատ աշխատանքի մեջ, անընդհատ զբաղված, բայց **«Ազգ»** թերթի համար երեւանյան իր այցի ժամանակ 1-2 ժամ գտավ։

Մեկ օր առաջ հիացել էինք Հասմիկ Պապյանի Նորմայով, ուստի փորձեցինք բեմից դուրս, բեմից հետո բացատրել մարդկային հսկայական ողբերգություններ տարած դրուիդ քրմուհու կերպարը։ Համաշխարհային օպերային արվեստի հսկաներից մեկը՝ Բելինին, ստեղծել է մի կերպար, որի ապրած ժամանակի, բարքերի մասին շատ քիչ բան գիտենք։

- Ընդհանրապես Նորման շատ տարբեր է կանացի այն կերպարներից, որոնց ինձ բախտ է վիճակվել ստեղծել բեմում։ Ավելի հեշտությամբ կարելի է վերլուծել, բացատրել Աիդային, Վիոլետային... Բայց ահա, Նորմայի պարագայում դժվար է։ Ես այս կերպարն ավելի շատ նմանեցնում եմ Մեդեային։ Նորման ոչ միայն քրմուհի է, սիրականուհի։ Ամենայն իրավունքների տեր այս կինը, հավասարապես կին է, առավել եւս սիրող, բայց լքված կին, որ մնացել է սիրո ծնունդ երկու երեխաների հետ միայնակ, որ մենակ է մնացել իր ողբերգության մեջ։ Անշուշտ, այս ամենը կարող էր կատաղի չարության հասցնել այս կնոջը։ Սակայն նա նաեւ ներող է, ավելին՝ պատրաստ է զոհաբերել ինքն իրեն, որպեսզի «այրվի բոլոր դժբախտությունների մեղավորը՝ Նորման»։ Ոգու հզոր ուժ է պետք ունենալ այսպիսի անձնազոհության գնալու համար։ Նրա վեհանձնությամբ եւ հոգու ուժով ցնցված հռոմեական պրոկոնսուլ Պոլիոնը հետեւում է նրան Նորմային։ Եվ ամենակուլ կրակն ընդմիշտ միացնում է նրանց... Անչափ բարդ, հակասական զգացումներով լցված մի կերպար է Նորման։ Եթե Մեդեան զոհում է իր երեխաներին, ապա Նորման գնում է ինքնազոհության։ Անշուշտ, Բելինին այնպիսի չքնաղ ու խորիմաստ երաժշտություն է ստեղծել, որ կերպարը կարելի է ճշմարիտ թարգմանել։

Հասմիկ Պապյանը «Նորմայում» Նիկոլայ Գյաուրովի հետ «Teatro Regio» Torino: Իտալիա. 2001 թ.:

Օպերային արվեստում, անշուշտ, առաջնայինը ձայնային կարողությունն է, որին Հասմիկ Պապյանը գերազանց է տիրապետում։ Սակայն նույնքան կարեւոր է դրամատիկ խաղը։ Ահա այստեղ է, որ մեր հայրենակցուհին կարողացել է հասնել գրեթե կատարելության։ Բեմում խորհրդավոր ու լուսավոր մի կին է, որը հիասքանչ է նաեւ ինքնազոհաբերվելիս։ Եվ պատահական չէ համաշխարհային մամուլի արձագանքը Հասմիկ Պապյանի Նորմայի կատարումը դիտելուց ու լսելուց հետո։ Ֆրանսիական «Մոնդ» թերթը մեր հայրենակցուհուն նվիրված հոդվածը վերնագրել էր «Փառք քեզ»։

Հասմիկ Պապյանի վերջին մեկ տարվա նվաճումներից կարելի է համարել Օլիմպիայի դերերգը Սան Ֆրանցիսկոյի «Ուոր Մեմորիալ» օպերային թատրոնում ներկայացված «Արշակ Երկրորդում» (2001 թ. սեպտեմբերի 8-ին) եւ Անուշի դերերգը Միչիգանի (Դետրոյթ) օպերային թատրոնում 2001 թ. նոյեմբերի 10-ին։

Սան Ֆրանցիսկոյում ներկայացված «Արշակ Երկրորդ» օպերային ներկայացման մասին **«Ազգն»** արդեն մանրամասն գրել է, եւ Հասմիկ Պապյանին ծանոթ է այս հրապարակումը։ Արտիստուհին ավելացնում է, որ «Արշակ Երկրորդն» առաջին անգամ, ստեղծումից 133 տարի անց, համաշխարհային հանրությանը ներկայացվեց «բնագրով», այսինքն՝ հենց Տիգրան Չուխաջյանի երաժշտությամբ (խորհրդային տարիներին «Արշակ Երկրորդը» ներկայացվել է Խոջա-Էյնաթյանի խմբագրած տարբերակով)։

Այժմ այս վերջին տասը տարիների Հայաստանից իր բացակայությունը Հասմիկ Պապյանը «երկարատեւ գործուղում» է համարում։ Ու այս ժամանակ երեք անգամ երգել է Երեւանում. 1994-ին՝ մենահամերգ Լորիս Ճգնավորյանի ղեկավարած նվագախմբի հետ, 1996-ին՝ «Անուշում» երգեց, 1999-ին Օհան Դուրյանը հրավիրեց։ Սա չորրորդ ելույթն էր Հայաստանում։

Եկող տարի Գերմանիայի Մյունխեն քաղաքում ներկայացվելու է Ավետ Տերտերյանի «Երկրաշարժ» օպերան, որը տարիներ առաջ մեր մեծ կոմպոզիտորը ստեղծել է Չիլիի երկրաշարժի ազդեցության տակ։ Մինչ օրս նույնիսկ հայ երաժշտասերին անծանոթ այս ստեղծագործությունը ժամանակին պատվիրել էր Գերմանիայի Հալլե քաղաքի օպերային թատրոնը։ Այն մինչ օրս ոչ մի տեղ չի կատարվել։ Եվ ահա, Գերմանիայի կառավարության տրամադրած միջոցներով (ճշտենք՝ Գերմանիայի կառավարության տրամադրած միջոցներով) հայ կոմպոզիտորի ստեղծագործությունն իրականացվելու է Մյունխեն քաղաքում։ Այս գործի կազմակերպիչն ու նախաձեռնողը Հասմիկ Պապյանի ամուսինն է՝ Մյունխենի օպերային թատրոնում պաշտոնավարող Կոնրադ Կուհնը։

- Ինձ համար, որպես հայի, մեծ պատիվ է, որ մեծագույն երաժիշտներից մեկի՝ Ավետ Տերտերյանի օպերան բեմադրվում է Գերմանիայի կառավարության հովանավորությամբ,- ասում է Հասմիկ Պապյանը։- Այս դեպքում մենք հայերս չենք խնդրողը։ Սա շատ կարեւոր հանգամանք է նաեւ այն առումով, որ այսօր ողջ աշխարհում Գերմանիան հայտնի է օպերային արվեստի բարձրարժեք ստեղծագործությունների հովանավորությամբ նաեւ։

Օպերային առաջնաելույթից (պրեմիերայից) առաջ ներկայացվելու է հայ երաժշտություն, եւ Ավետ Տերտերյանի երաժշտությունը մասնավորապես։ Սա, իհարկե, բացառիկ գործ կլինի Հասմիկ Պապյանի համար։

Ընդամենը 20 օր մնաց Հայաստանում Հասմիկ Պապյանը։ Բայց դրանք «արձակուրդային» օրեր չէին։ Անընդհատ աշխատում էր, որովհետեւ հուլիսին Տորոնտոյում երգելու է «Պիկովայա դամայում», ապա Նիսում հանդես է գալու Շիմանովսկու «Թագավոր Ռոջերս» օպերայում։ Դրան կհաջորդի մասնակցությունը Փարիզում ներկայացվելիք «Մանոն Լեսկոյում»...

...Ծրագրեր, ծրագրեր, որոնք պետք է իրականացվեն։ Զարմանում ես, թե ինչպես էլ հաջողվում է այս ամենի համար ժամանակ գտնել։ Գտնում է, որովհետեւ Հասմիկ Պապյանն է...

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՀԱԼԵՊ

Հալեպի ՀԵԸ «Սպենդիարյան» երգչախմբի համերգը

Շուրջ 30 տարի Հալեպում գործում է ՀԲԸ Միության Հայ երիտասարդաց ընկերակցության հիմնադրած «Սպենդիարյան» երկսեռ քառաձայն երգչախումբը։ Ժամանակին նրա հետ աշխատել են ճանաչված անուններ. Խորեն Մեյխանաջյանը, Ջեյմս Գյոզալյանը, Ռոբերտ Ամիրխանյանը... Այսօր

երգչախմբի ղեկավարն է երիտասարդ խմբավար, Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի շրջանավարտ Գայանե Բաղդասարյանը։ Ավարտելով նաեւ Խ. Աբովյանի անվան հայկական մանկավարժական ինստիտուտի գեղարվեստական դաստիարակչության բաժինը, լինելով Հայաստանի ռադիոյի կամերային երգչախմբի խմբավար, ղեկավարելով Սարաջեւի երաժշտական դպրոցի սաների երգչախումբը, հանդես գալով համերգներով, ունենալով թողարկված լազերային ձայնասկավառակ, Գայանե Բաղդասարյանն աչքի է ընկնում իր սերնդակիցների մեջ որպես մասնագիտական հասուն շնորհներով օժտված ջանասեր խմբավար։ Ինքնին խոսուն է այն փաստը, որ նա մասնագիտական կրթություն է ստացել անվանի խմբավար, նուրբ երաժիշտ, պրոֆեսոր Տիգրան Հեքեքյանի դասարանում, իսկ այժմ նրա ասիստենտն է։ «Դժվար է բառերով արտահայտել այն, ինչ հոգուս խորքում զգում եմ մաեստրո Հեքեքյանի նկատմամբ։ Երազում եմ երբեւէ հիմնել երաժշտական կենտրոն կամ դպրոց, որը կրի ամենքիս կողմից սիրված Տիգրան Հեքեքյանի անունը։ Թերեւս այդպես կարողանամ հայտնել երախտագիտությունս», ասում է Գայանեն։

Անդրադառնալով Հալեպի ՀԵԸ «Սպենդիարյան» երգչախմբին, ասենք, որ վերջերս ՀԲԸՄ-ի Լեգուն դահլիճում հաջողությամբ տեղի ունեցավ երգչախմբի համերգը Գայանե Բաղդասարյանի խմբավարությամբ։ Ծրագրում Մոցարտի, Վերդիի, Կոմիտասի, Է. Հովհաննիսյանի ստեղծագործություններից, Ե. Երկանյանի ժողովրդական երգերի քառաձայն երգչախմբի համար արված մշակումներից։

Ամենամյա նման համերգներով երգչախումբն, ասես, հաշվետու է լինում ՀԲԸՄ-ին, ուր ինչպես ապացուցում է համայնքի մշակութային կյանքը, ջանք չի խնայում հայապահպանության գործում։ «Նման երգչախումբ հիմնել եւ պահելն այդ գործընթացի վառ դրսեւորումներից մեկն է,- ասում է Գայանե Բաղդասարյանը,- չէ՞ որ ոչ միայն երգում են հայկական երգ, այլեւ, ամենակարեւորը, երգում են հայերեն, իսկ լեզուն, հայտնի է, ազգապահպանման առաջնային գործոնն է»։

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Հանդիպումներ պաստերի առիթով

Ժնեւի ժամանակակից պատկերի կենտրոնը շվեյցարացի արվեստագետներին եւ կինոգործիչներին աշխարհի տարբեր երկրներում ներկայացնելու եւ տեսաֆիլմն ու փորձնական կինոն զարգացնելու ընդարձակ ծրագիր է իրականացնում, որի շրջանակներում մայիսի 22-26-ը Երեւանի «Նաիրի» կինոթատրոնում եւ Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանում կանցկացվեն պատկերի խնդրին նվիրված մի շարք միջոցառումներ, քննարկումներ։ Կազմակերպիչներն են Ժնեւի ժամանակակից պատկերի կենտրոնի տնօրեն Անդրե Իտենը, Հայաստանի ազգային ֆիլմադարանի ղեկավար Գարեգին Զաքոյանը եւ Ժնեւի «Ուստոպիանա» ընկերակցության ղեկավար Ստեֆան Քրիստենսենը։ Միջոցառումներն, անշուշտ, կնպաստեն շվեյցարացի, ֆրանսիացի եւ հայ արվեստագետների ու քննադատների, ինչպես նաեւ Երեւանի եւ Ժնեւի մշակութային հաստատությունների միջեւ կապերի ամրապնդմանը։ Պատկերն իբրեւ հենք օգտագործող ժամանակակից հայ արվեստագետները հնարավորություն կստանան ցուցադրելու իրենց աշխատանքները։

«1992 թ. Աշոտ Աշոտի ստեղծած «Գաբրիել հրեշտակապետ» ֆիլմը, որը տվյալ պահին վիդեո լինելու անսովորությամբ էր միայն առանձնանում, այսօր, տարիների հեռվից, իր վերնագրի ու ի հայտ գալու ժամանակի միջոցով ասես խորհրդանշում է անսասան թվացող երկրի փլուզումը, ինչի շնորհիվ հնարավոր դարձավ այն ժամանակ անտեսանելի վիդեոարվեստի սկզբնավորումը», ասում է ժամանակակից արվեստի քննադատ Նազարեթ Կարոյանը։ Հայաստանում վիդեոարվեստն այսօր կազմավորվում է, քանի որ կինոգործիչների համար այն դարձել է մեծ կինոյի տնտեսական պատճառներով խորացող ծարավը հագեցնելու միջոց։ Դեռեւս տասնամյակներ առաջ Երվանդ Քոչարը, Սերգեյ Փարաջանովը, Արտավազդ Փելեշյանը շարժման եւ պատկերի փոխկապակցման ոլորտում առաջադրում էին մոտեցումներ, որոնք շրջանառություն գտան միայն վիդեոտեխնիկայի զարգացման շնորհիվ։ Ի դեպ, Ժնեւի ժամանակակից պատկերի կենտրոնի ծրագրի իրականացմանը, բացի շվեյցարական «Պրո Հելվեցիա», Շվեյցարիայի մշակույթի, Ժնեւի կրթության պետական դեպարտամենտի եւ «Ուստոպիանա» ընկերակցության հիմնադրամներից աջակցում է նաեւ Ղուկասյան եղբայրների հիմնադրամը։

Երեւանում կցուցադրվեն ինչպես շվեյցարացի եւ հայաստանցի, այնպես էլ սփյուռքահայ արվեստագետների աշխատանքները։ Ազգային ֆիլմադարանում կիրակի (ժ. 18:00) կկազմակերպվեն բացօթյա գիշերային ցուցադրումներ։

Ռ. Պ.

Մարզական

«Զվարթնոցի» հաղթական երթը

Ֆուտբոլի ՀՀ գավաթի կիսաեզրափակիչ պատասխան խաղում բավական հետաքրքիր ու սուր մրցակցությունում 3-1 հաշվով հաղթելով «Սպարտակին», «Զվարթնոցը» դարձավ եզրափակիչի երկրորդ մասնակիցը: Այսպիսով, մայիսի 27-ին «Հանրապետական» մարզադաշտում Հայաստանի «Անկախության գավաթը» կվիճարկեն երկրի չեմպիոն «Փյունիկն» ու նախորդ առաջնության արծաթե մրցանակակիր «Զվարթնոցը»:

ֆոտոլուր

Վեց օր առաջ Ոսկեհասում մրցակիցների առաջին հանդիպման ժամանակ դարպասները մնացել էին անառիկ: Ուստի պատասխան խաղում երկու թիմերն էլ հարձակողական խաղաոճ էին ընտրել: Ողջ հանդիպումն անցավ գավաթային խաղերին բնորոշ սուր մրցակցությունում, դրամատիկ պայքարում: Հենց խաղասկզբից ֆուտբոլիստները խաղին բարձր տեմպ հաղորդեցին եւ անընդհատ գրոհում էին միմյանց դարպասները: Առաջին վտանգավոր պահը ստեղծվեց «Սպարտակի» դարպասին: 15-րդ րոպեին աջ եզրից Լեւոն Մկրտչյանի փոխանցումից հետո Արթուր Ասոյանի ընթացքից հարվածը մի փոքր շեղ ստացվեց: Այս կոմբինացիան կրկնվեց 31-րդ րոպեին, միայն այն տարբերությամբ, որ այս անգամ Վահրամ Լոբյանի հարվածը դիպուկ էր: Իսկ մինչ գոլը հաջողությանը մոտ էր «Սպարտակը», սակայն Արթուր Քոչարյանի տուգանային հարվածը նպատակին չհասավ:

Բաց թողած գոլը ստիպեց «Սպարտակին» ակտիվացնելու հարձակողական գործողությունները՝ մեծ ուժերով տեղափոխվելով մրցակցի կիսադաշտը: 37-րդ րոպեին հիանալի խաղաց գրոհին միացած պաշտպան Կարեն Բարսեղյանը, որի անհասկանալի անցումից եւ ճշգրիտ փոխանցումից հետո տուգանային հրապարակ ներխուժած Արամ Հակոբյանին վայր գցեցին եւ տուժողը հստակ իրացրեց 11 մ հարվածը: Իսկ այդ դրվագից 2 րոպե առաջ հաշիվը կրկնապատկելու հիանալի հնարավորությունը չօգտագործեց «Զվարթնոցի» հարձակվող Նվեր Խաչատրյանը, որը մեն-մենակ էր հայտնվել դարպասապահի դիմաց: Սակայն գերազանց խաղաց «Սպարտակի» դարպասապահ Վորոբյովը:

1-1 հաշիվը ձեռնտու էր «Զվարթնոցին», սակայն թիմը բնավ էլ մտադիր չէր խաղալ հաշվի պահպանման վրա: Եվ հյուրերի ակտիվությունը վարձատրվեց: 57-րդ րոպեին անկյունայինի խաղարկումից հետո Սանամյանը կրծքով գնդակը փոխանցեց Լոբյանին եւ վերջինս գրավեց դարպասը: 5 րոպե անց դաշտի տերերը կրկին 11 մ հարվածի իրավունք ստացան, սակայն այս անգամ դարպասապահ Կասպարովը կռահեց Արամ Հակոբյանի հարվածի ուղղությունը եւ որսաց գնդակը: Այս անհաջողությունն, ինչ խոսք, հոգեբանորեն ազդեց սպարտակցիների վրա, իսկ ահա «Զվարթնոցը» ոգեւորված իր դարպասապահի հաջող խաղով, շուտով 3-րդ անգամ հասավ հաջողության: Եվ կրկին աչքի ընկավ հանդիպման հերոսը դարձած Լոբյանը՝ 74-րդ րոպեին գնդակն ուղարկելով դարպասի վերին անկյունը: «Սպարտակի» վիճակն անհուսալի դարձավ, քանի որ մնացած 16 րոպեում թիմին անհրաժեշտ էր 3 գնդակ խփել, ինչը սպարտակցիների ուժերից վեր էր:

«Զվարթնոցի» խաղը հաճելի տպավորություն թողեց: Կարծում ենք, որ եզրափակիչում թիմն արժանի մրցակից կլինի «Փյունիկին»:

ԵՎՐՈՊԱ - 2002

Ֆրանսիացիների հաջող մեկնարկը

Շվեյցարիայում մեկնարկել է ֆուտբոլի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնությունը: Չեմպիոնի կոչումը վիճարկող 8 հավաքականները բաժանվել են 2 խմբի: Առաջին խմբում ընդգրկված են Իտալիայի, Շվեյցարիայի, Անգլիայի եւ Պորտուգալիայի հավաքականները, 2-րդ խմբում մրցավեճի են բռնվել ֆրանսիացիները, բելգիացիները, չեխերն ու հույները:

Առաջին խմբում բավական խճճված իրավիճակ է ստեղծվել: Աղյուսակը 4 միավորով գլխավորում են իտալացիները, որոնք մեկնարկում ոչ-ոքի (1-1) են խաղացել պորտուգալացիների հետ եւ հաղթել են Անգլիայի ընտրանուն (2-1): 3-ական միավոր են վաստակել Անգլիայի եւ Շվեյցարիայի հավաքականները, 1 միավոր ունի Պորտուգալիայի ընտրանին: Անգլիացի ֆուտբոլիստները 2-1 հաշվով հաղթել են շվեյցարացիներին, որոնք պարտության էին մատնել պորտուգալացիներին (2-0):

2-րդ խմբում միանձնյա առաջատարը ֆրանսիացիներն են, որոնք հաղթել են չեխերին (2-0) եւ հույներին (3-1): Բելգիայի եւ Չեխիայի հավաքականները վաստակել են 3-ական միավոր: Նրանց մրցավեճն ավարտվել է չեխերի հաղթանակով (1-0): Իսկ բելգիացիները պարտության են մատնել հույներին (2-1):

ՀԱՅՏ

Ռոմանցեւն անվանում է կազմը

Ֆուտբոլի ՌԴ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Օլեգ Ռոմանցեւն անվանել է աշխարհի առաջնություն մեկնող թիմի կազմը: Ահա այն 23 ֆուտբոլիստների ցանկը, որոնք կպաշտպանեն երկրի պատիվն առաջիկա առաջնությունում:

Դարպասապահներ՝ 1. Ռուսլան Նիգմատուլին («Վերոնա» Իտալիա), 12. Ստանիսլավ Չերչեսով («Տիրոլ» Ավստրիա), 23. Ալեքսանդր Ֆիլիմոնով («Ուրալան»), պաշտպաններ՝ 2. Յուրի Կովտուն («Սպարտակ»), 3. Յուրի Նիկիֆորով («Էյնդհովեն» Հոլանդիա), 5. Անդրեյ Սոլոմատին (ԲԿՄԱ), 7. Վիկտոր Օնոպկո («Օվյեդո» Իսպանիա), 13. Վյաչեսլավ Դաեւ (ԲԿՄԱ), 14. Իգոր Չուգայնով («Ուրալան»), 18. Դմիտրի Սեննիկով («Լոկոմոտիվ»), կիսապաշտպաններ՝ 4. Ալեքսեյ Սմերտին («Բորդո» Ֆրանսիա), 6. Իգոր Սեմշով («Տորպեդո»), 8. Վալերի Կարպին («Սելտա» Իսպանիա), 9. Եգոր Տիտով («Սպարտակ»), 10. Ալեքսանդր Մոստովոյ («Սելտա» Իսպանիա), Դմիտրի Ալենիչեւ («Պորտո» Պորտուգալիա), 17. Սերգեյ Սեմակ (ԲԿՄԱ), 20. Մարատ Իզմայլով («Լոկոմոտիվ»), 21. Դմիտրի Խոխլով («Ռեալ Սոսյեդադ» Իսպանիա), հարձակվողներ՝ 11. Վլադիմիր Բեսչաստնիխ («Սպարտակ»), 16. Ալեքսանդր Կերժակով («Զենիթ»), 19. Ռուսլան Պիմենով («Լոկոմոտիվ»), 22. Դմիտրի Սիչով («Սպարտակ»):

ՇԱԽՄԱՏ

Զվյագինցեւը միանձնյա առաջատար

Գերմանիայի Էսսեն քաղաքում անցկացվող շախմատի միջազգային մրցաշարում վերելքով է հանդես գալիս ռուսաստանցի գրոսմայստեր Վադիմ Զվյագինցեւը: 5-րդ տուրում նա հերթական հաղթանակը տարավ՝ պարտության մատնելով գերմանացի շախմատիստ Դաուտովին: Զվյագինցեւը 4,5 միավորով դարձավ միանձնյա առաջատար: Նրանից կես միավորով հետ է մնում Լեհաստանը ներկայացնող Միխայիլ Կրասենկովը, որը ոչ-ոքի խաղաց Ֆրիդմանի հետ: Կրասենկովին միավորներով հավասարվեց հունգարացի Պետեր Լեկոն, որը սեւ խաղաքարերով հաղթեց Լյութերին:

Ցզյուն պահպանեց տիտղոսը

Ռուսաստանցի հանրահայտ բռնցքամարտիկ Կոնստանտին Ցզյուն եւս մեկ նշանակալի հաղթանակ տոնեց՝ պահպանելով պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի առաջին կիսամիջին քաշում (մինչեւ 63 կգ) աշխարհի բացարձակ չեմպիոնի կոչումը: Վճռորոշ 12 ռաունդանոց մենամարտում Ցզյուն միավորներով հաղթեց գանացի Բեն Տակիին: Ավստրալիայում մշտական բնակություն հաստատած ռուսաստանցի բռնցքամարտիկի համար հերթական մենամարտը պրոֆեսիոնալ ռինգում 29-րդն էր: Այդ մենամարտերից միայն մեկում է Ցզյուն զիջել մրցակցին:

Դատական հայց «Ֆերարիի» նկատմամբ

Ավստրիայի բուքմեքերները որոշել են դատի տալ «Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի քառակի չեմպիոն Միխայել Շումախերին: Ինչպես հայտնի է, Ավստրիայի «Մեծ մրցանակի» խաղարկությունում «Ֆերարիի» ղեկավարության պահանջով մինչ այդ ավտոմրցավազքը գլխավորող Ռուբենս Բարիկելոն վերջնագծի մատույցներում միտումնավոր դանդաղեցրել էր մեքենայի ընթացքը՝ հնարավորություն ընձեռելով իր թիմակից Շումախերին դառնալ հաղթող: Շումախերի հաղթանակը խառնել էր շատերի խաղաքարտերը: Ավստրիացի գործարար Վոլֆհանգ Պեսլը հայց է ներկայացրել «Ֆերարիի» եւ թիմի մարզիկների դեմ՝ մեղադրելով նրանց խարդախության մեջ:

Ի պատասխան մեղադրանքների, «Ֆերարիի» ղեկավարությունը հայտարարել է, որ նման որոշում ընդունվել էր, որպեսզի ավելի ամրապնդվեր Շումախերի առաջատարի դիրքն ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնությունում, իսկ Բարիկելոն նույնիսկ չի հավակնում աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսին: «Ֆերարիի» ղեկավարությունը պաշտպանել է թիմի նախկին անդամ Շեկտերը՝ նշելով, որ «Ֆերարին» կարող է ցանկացած քայլի գնալ, որպեսզի նվաճի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը: Չէ՞ որ մինչեւ Շումախերը «Ֆերարիի» մարզիկներից ոչ մեկին չէր հաջողվում 20 տարվա ընթացքում դառնալ հաղթող: Վերջին չեմպիոնը 1979 թ. Շեկտերն էր:

ՍԵՈՒԼ

Ամենաբարձր պարգեւը հարավկորեացիներին

Աշխարհի առաջնության մասնակից 32 հավաքականներից ամենաբարձր պարգեւը խոստացված է Հարավային Կորեայի ֆուտբոլիստներին, եթե նրանք ճանաչվեն ուժեղագույնը: Հարավային Կորեայի ֆուտբոլի ֆեդերացիան ֆուտբոլիստներից յուրաքանչյուրին խոստացել է 433 հազար եվրո: Ավելի համեստ պարգեւ է սպասում նրանց 1/8 եզրափակիչ մտնելու դեպքում՝ 86 հազար եվրո: Քառորդ եզրափակիչում հանդես գալու դեպքում նշված գումարը կկրկնապատկվի:

Մամլո կենտրոնը գործում է

Կիրակի Սեուլում հանդիսավորությամբ բացվեց ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության գլխավոր մամլո-կենտրոնը: Այն տեղավորվել է Սեուլի հարավային մասում գտնվող համագումարների պալատում: Սպասվում է, որ առաջնությունը լուսաբանելու համար Ճապոնիա եւ Հարավային Կորեա կժամանեն ավելի քան 100 հազար լրագրողներ: Մամլո մյուս կենտրոնը գտնվում է ճապոնական Յոկոգամա քաղաքում: Առաջնության առաջին երկու շաբաթը ՖԻՖԱ-ի ներկայացուցիչները կանցկացնեն Սեուլում, հետո կտեղափոխվեն Ճապոնիա:

Հնդկաստանը հայտ է ներկայացրել

Հնդկաստանի օլիմպիական կոմիտեն կառավարության աջակցությամբ մտադիր է հայտ ներկայացնել 2012 թ. ամառային օլիմպիադան Դելիում անցկացնելու համար: Այս մասին հայտարարել է երկրի սպորտի նախարար Ումա Բարտին: 10 տարվա ընթացքում Հնդկաստանը մտադիր է ժամանակակից մի շարք մարզակառույցներ կառուցել եւ պատշաճ մակարդակով նախապատրաստվել օլիմպիական խաղերին՝ օգտագործելով մյուս երկրների փորձը: Այդ նպատակով երկրի մարզական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները կայցելեն Չինաստան եւ տեղում կծանոթանան 2008 թ. օլիմպիադայի նախապատրաստական աշխատանքներին:

Բացի Հնդկաստանից, 2012 թ. օլիմպիադայի կազմակերպիչ երկրին հավակնում են Ռուսաստանը, Մեծ Բրիտանիան, Գերմանիան: 2012 թ. օլիմպիական խաղերի մայրաքաղաքը հայտնի կդառնա 2005 թ.:

Վիճարկում են աշխարհի գավաթը

Դյուսելդորֆում մեկնարկել է թենիսի աշխարհի գավաթի խաղարկությունը: Հաղթողի կոչումը վիճարկող 8 թիմերը բաժանվել են երկու խմբի: «Կապույտ» խմբում հանդես եկող Ռուսաստանի հավաքականը համառ պայքարում զիջեց գերմանացիներին (1:2): Առաջինը կորտ դուրս եկան Եվգենի Կաֆելնիկովն ու Թոմի Հաասը: Երկու խաղափուլերում հաղթեց գերմանացի թենիսիստը (7:6, 6:3): Երկրորդ հանդիպումում Մարատ Սաֆինին չհաջողվեց շտկել դրությունը: Նա էլ պարտվեց Նիկոլաս Կիֆերից (4:6, 6:2, 6:7): Հանդիպման ելքը փաստորեն վճռված էր եւ զուգախաղում գերմանացիները կորտ դուրս եկան փոխարինող կազմով, որոնք զիջեցին Կաֆելնիկով-Սաֆին զույգին: Նույն խմբում հանդես եկող Իսպանիայի եւ Մեծ Բրիտանիայի հավաքականների մրցավեճում հաջողությունն ուղեկցեց իսպանացիներին (2:1):

«Կարմիր» խմբում ֆրանսիացիները 3:0 հաշվով հաղթեցին ամերիկացիներին: Կլեմենտը հաղթեց Ռոդիկին (3:6, 6:4, 6:3), Էսկյուդեն պարտության մատնեց Սամփրասին (7:6, 2:6, 7:6), իսկ զուգախաղում Կլեմենտ-Էսկյուդե զույգը շահեց հանդիպումը Բլեկ-Պալմեր երկյակից: Շվեդիա-Արգենտինա մրցախաղում հաշիվն առայժմ հավասար է՝ 1:1:

Բաժինը վարում է ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏՎՅԱԼՆԵՐ
հայկական հիգիենայի վերաբերյալ

Սրբիչ: XVIII դ.

Հայկական հիգիենայի վերաբերյալ մատենագիտական տվյալներ կան սկսած հինգերորդ դարից: Վարդանանց հերոսամարտի մատենագիր Եղիշեն, հայոց ավագանու կանանց բարքերը նկարագրելիս, գրում է. «Ոչ ոք մյուսի ձեռքին ջուր չէր լցնում, եւ ոչ էլ կրտսերները ավագներին սրբիչ էին մատուցում, փափկասուն կանանց ձեռքերը օճառ չընկավ, եւ յուղ չառաջարկվեց ուրախության հանդեսների համար: Նրանց առջեւ մաքուր սկուտեղներ չդրվեցին եւ ոչ էլ բաժակակալներ տրվեցին ուրախության համար»: Բերված օրինակներից իմանում ենք, որ կենցաղում հայերը դեռեւս հին դարերում օգտագործել են սրբիչ, օճառ, օծանելիք:

Չորրորդ դարի պատմական անցուդարձի կապակցությամբ Փավստոս Բուզանդ պատմիչը մի պատանու մասին հաղորդում է. «Մի անգամ այնպես պատահեց, որ Յոհան եպիսկոպոսը ճանապարհ գնաց. նստել էր գրաստի վրա ու գալիս էր: Նրան պատահեց մի աշխարհական մարդ, հասակով պատանի, ձի հեծած, մեջքին սուր կապած, գոտուց թուր կախած, մեջքին՝ աղեղ ու կապարճ: Մազերը լվացած, օծած, կոկած, գլխին վարսակալ դրած, ուսերին թիկնոց գցած»: Ինչպես տեսնում ենք, այստեղ էլ աշխարհական տղամարդու արտաքինի խնամքի նկարագրություն կա:

Տեղեկություններ կան, որոնց համաձայն հայ Արշակունիները, ինչպես հույներն ու հռոմեացիները, սափրվել են: Վարսավիր, սափրիչ եւ ածելի բառերը գործածված են հինգերորդ դարի հայկական թարգմանական եւ ինքնուրույն երկերում: Ստեփանոս Տարոնցու «Տիեզերական պատմությունում» «Ոնոս Զենոնը թագավորեց 12 տարի: Սա որկրամոլ մարդ էր եւ բարեկենդանի օրը մինչեւ լուսանալը՝ պահքը սկսվելը, կերավ եւ խմեց, այնուհետեւ քնից վեր կենալիս իմացավ, որ մսի մնացորդներ կան ատամների արանքում, որովհետեւ հռոմները սովորություն չունեն կերակրվելուց հետո բերանը լվանալ եւ մաքրել, մանավանդ լվալիքով, որը օշնան են կոչում, այլ լոկ ջրով ողողում են»: 10-րդ դարի հայ հեղինակ Ստեփանոս Տարոնցուց իմանում ենք, որ մեր ժողովրդի մեջ ընդունված սովորություն է եղել ուտելուց հետո եւս լվացվել եւ բերանը մաքրել հատուկ «լվալիքով»: Սա օշնանի պես փրփրող եւ նույն կիրառությունն ունեցող մի տեսակ բույս է: 12-րդ դարում ապրած բանաստեղծ եւ երաժիշտ Ներսես Շնորհալի կաթողիկոսի «Ընդհանրական թղթեր»-ի մեջ կանանց ուղղված խոսքում ասված է. «Պատվիրում ենք եւ կանանց՝ սեռական պարկեշտությամբ ու բարեծնությամբ կենցաղը վարել... եւ ոսկուց եւ արծաթից առավել ամոթխածությամբ եւ պատկառանքով զարդարել ձեր անձը: Եվ ոչ ոք, անմիտ երիտասարդներին գայթակղելու համար չայլագունի իր դեմքի գույնը օտար դեղերով»: «Օտար դեղեր» ասելիս, հավանաբար, նկատի է ունեցել իր ժամանակին դրսից Կիլիկիա ներմուծվող օծանելիքները: Լուսավորյալ մատենագիր Ներսես Շնորհալին այս պատվիրաններով կանանց փորձել է զերծ պահել օծանելիքների նենգամիտ եւ ծայրահեղ գործածությունից:

Օճառի գործածության, ինչպես նաեւ դեմքի, հոնքերի ձեւավորման մասին խոսվում է նաեւ «Սասնա ծռեր» էպոսում: Հայերեն բժշկական հին ձեռագրերը վկայում են, որ վերքերը լվացվել, ախտահանվել են օճառով:

Լոգանքի կուլտուրան Արեւելքում, ինչպես նաեւ մեզանում, շատ հին պատմություն ունի: Հանրահայտ է մեր թվարկության 1-ին դարում կառուցված Գառնիի արքունական ամառանոցի խճանկարված հատակով բաղնիքը: Հայկական հին ձեռագիր բժշկարաններում բազմիցս հանձնարարված է առողջությունը պահպանելու կամ վերականգնելու համար լոգանք ընդունել: Այս առումով հատկապես աչքի են ընկնում 12-րդ դարի բժշկապետ Մխիթար Հերացու խորհուրդները:

Պատրաստեց
ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆԸ

Գնդիկավոր գրչի պատմությունը

Գնդիկավոր ինքնահոս գրիչն այնքան սովորական է դարձել մեզ համար, որ թվում է, թե գրելու այդ պարագան գոյություն ունի շատ վաղուց: Իրականում այդ գրիչն ընդամենը 60-65 տարեկան է: XX դարի 30-ական թթ. վերջերին այն հայտնագործել են հունգարացի Բիրո եղբայրները, որոնցից մեկը քանդակագործ էր, նկարիչ ու լրագրող, իսկ մյուսը՝ քիմիկոս:

Երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ եղբայրները գաղթեցին Արգենտինա եւ 1942 թ. այնտեղ կազմակերպեցին գնդիկավոր գրիչների արդյունաբերական արտադրություն: Սկզբում արտադրվող գրիչների թանաքը կատարյալ չէր: Եվ միայն այն բանից հետո, երբ ամերիկացի Ֆրան Սիչը ստեղծեց թղթի վրա անմիջապես չորացող մածուցիկ թանաք, գնդիկավոր գրիչն սկսեց իր հաղթարշավն ամբողջ աշխարհում:

Կարի մեքենա

1851 թ. ավստրիացի դերձակ Յոզեֆ Մադերսպերգերը ստեղծեց առաջին կարի մեքենան, որը, սակայն, բռնամաբար ոչնչացրին մրցակցությունից վախեցող նրա գործընկերները: Գյուտարարը ոչինչ չկարողացավ ձեռնարկել, նրան նույնիսկ գյուտի արտոնագիր չտվեցին, քանի որ պահանջում էին հսկայական գումար: Մադերսպերգերը մահացավ աղքատների համար նախատեսված կացարանում:

1846 թ. ֆրանսիացի դերձակ Թիմոնիեն Վիլֆրանշ քաղաքում ցուցադրեց իր ստեղծած կարի մեքենան, սակայն արտոնագիր ստացավ ոչ թե նա, այլ ամերիկացի Էլիաս Հոուն: Նրա բախտը բերեց. մեքենան հետաքրքրեց ԱՄՆ գործարարներին, որոնք այդ ժամանակ զարգացնում էին երկրի կարի արդյունաբերությունը: Գյուտարարը դարձավ միլիոնատեր:

Մեկ այլ գործարար՝ ամերիկացի Զինգերը, նախաձեռնեց կարի մեքենաների զանգվածային արտադրություն եւ սկսեց արտահանել դրանք աշխարհի շատ երկրներ: Մեքենան մեծ համբավ ձեռք բերեց, քանի որ ուներ մեծ արտադրողականություն՝ 200 կար րոպեում: Ժամանակակից մեքենաները կարում են րոպեում 4000 կար արագությամբ:

Գթասիրտ կատուն

Ձմեռային մի ցուրտ օր ԱՄՆ-ի Արկանզաս նահանգի բնակիչ Վերջիլ Մաքմիլանն իր տան շեմին գտավ ցրտահարված մի կատու, բերեց տուն եւ սկսեց խնամել: Շուտով Սլոուլին (այնպես նրան անվանեցին Վերջիլը եւ նրա կինը՝ Լինդան) վերականգնեց ուժերը եւ մնաց տանը: Պարզվեց, որ նա շատ հավատարիմ է եւ հասկացող:

Ամեն երեկո կատվին թույլատրում էին դուրս գալ փողոց, եւ նա միշտ տուն էր վերադառնում մի քանի րոպե անց: Եվ ահա, մի շատ ցուրտ օր Սլոուլին դուրս եկավ տնից եւ չվերադարձավ: Օդի ջերմաստիճանն այդ օրն իջել էր մինչեւ -12°C: Անհանգստացած ամուսինները փնտրում էին կատվին մոտակա թաղամասերում, սակայն՝ ապարդյուն:

Հաջորդ օրը եւս կատուն չվերադարձավ, եւ նրանք որոշեցին շարունակել որոնումները: Բակում չգտնելով կատվին՝ Վերջիլը տեսավ գետնին ընկած մի հին, քրքրված պարկ: Նա պատրաստվում էր մի կողմ նետել այն, երբ միջից դուրս եկավ Սլոուլին, նայեց տիրոջը եւ կրկին մտավ պարկը: Զգուշորեն բացելով պարկը՝ Վերջիլն ապշեց. այնտեղ կծկված էր ցրտահարված փոքրիկ մի տղա, իսկ կատուն փաթաթվել էր նրան եւ լիզում էր երեխայի գունատ դեմքը:

Անկասկած, Սլոուլին փրկեց ձմեռվա կեսին բախտի քմահաճույքին թողնված մանկանը:

Վ. ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՁԿՆՈՐՍՆԵՐԸ

Ձկնորսությունը որպես հանգստի միջոց հայտնի էր դեռ հին եգիպտացիներին: Պահպանվել են որմնանկարներ, որոնցում պատկերված են հատուկ ավազաններում ձուկ որսացող ազնվականներ:

Ինչպես ցանկացած իր, ձկնորսական կարթն էլ ունի իր պատմությունը: Մ. թ. ա. 400 թ. չինական մի ձեռագրում նկարագրված է ձկնորսի հանդերձանքը՝ մետաքսե կարթաթել, սուր ասեղից պատրաստած կեռիկ, հնդկեղեգից տաշած կարթաձող եւ լողանի դեր կատարող խոշոր կենդանու չորացրած ողնուղեղ: Իբրեւ խայծ խորհուրդ էր տրվում օգտագործել խաշած բրնձահատիկ:

Ձկնորսությամբ զբաղվում էին ոչ միայն տղամարդիկ: Հայտնի է, որ Եգիպտոսի թագուհի Կլեոպատրա VII-ը եւս ձուկ էր որսում: Ցանկանալով տպավորություն գործել սիրելիի վրա՝ Մարկոս Անտոնիոսը վարձել էր ջրասույզի, որը գողավարի կարթի կեռիկին ձուկ էր հագցնում: Հասկանալով հռոմեացու խորամանկությունը՝ Կլեոպատրան ինքը եւս վարձեց ջրասույզի, որին հրամայեց Մարկոս Անտոնիոսի կարթին հագցնել... աղ դրած ձուկ:

ԱՌՅՈՒԾՆԵՐԻ ՊԱՐԻՍՊԸ

Պատմում են, որ Հին Երուսաղեմի պարիսպը 400 տարի առաջ կառուցել է թուրք սուլթան Սուլեյմանը: Պարիսպն ունի 7 դարպաս, որոնցից յուրաքանչյուրի մասին կան զանազան պատմություններ: Առյուծների դարպասի մասին պատմում են հետեւյալ հեքիաթը: Մի գիշեր սուլթանը վատ երազ է տեսնում, նրա մոտ են գալիս 4 մեծ ու քաղցած առյուծներ: Լուսադեմին նա կանչում է իմաստուններին եւ ասում. «Ես չեմ հասկանում այս երազը: Բացատրեք դրա իմաստը»: «Աստծո բարկությունն է եղել քո դեմ, քանզի չես պահպանում սուրբ քաղաք Երուսաղեմը: Պարսպապատի՛ր Երուսաղեմը», ասում են իմաստունները: Սուլեյմանը կառուցում է պարիսպը՝ չմոռանալով երազում տեսած առյուծներին: Պարսպի դարպասներից մեկի վերեւում քանդակել է տալիս 4 առյուծներ, որի համար էլ այն անվանում են Առյուծների դարպաս: Այսօր էլ այնտեղ կարող եք տեսնել 4 փոքրիկ առյուծների, որոնք այլեւս «քաղցած» չեն:

Ռ. Պ.

Եղունգները եւ բնավորությունը

Հոգեբանների կարծիքով մարդու եղունգների ձեւից կարելի է որոշել նրա հոգեկան կերտվածքի հիմնական առանձնահատկությունները:

Ուշադրությամբ նայեք ձեր եղունգներին եւ համեմատեք նկարում պատկերվածի հետ:

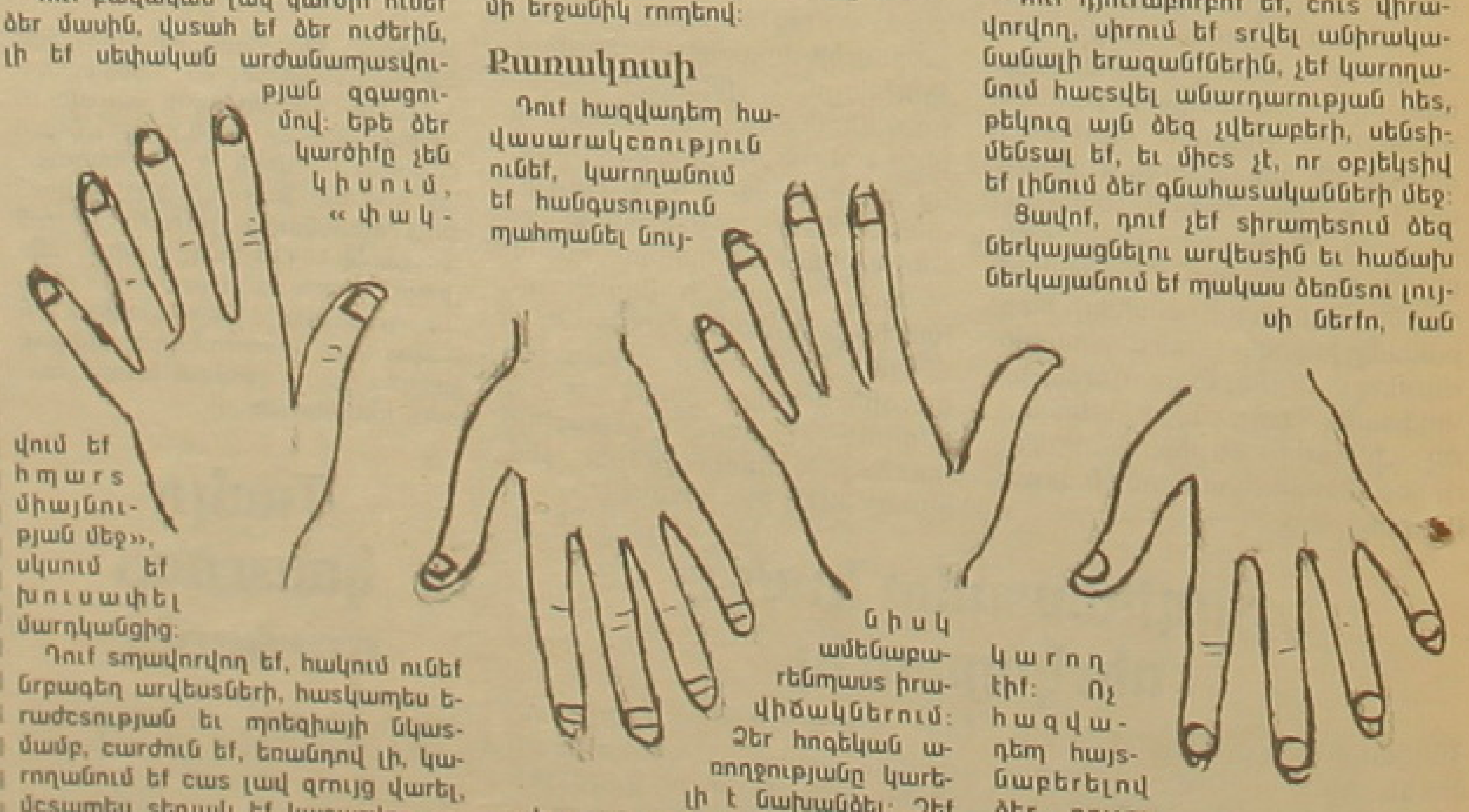

Սեղանաձեւ

Դուք բավական լավ կարծիք ունեք ձեր մասին, վստահ եք ձեր ուժերին, լի եք սեփական արժանապատվության զգացումով: Երբ ձեր կարծիքը չեն կիսում, «փակվում եք հպարտ միայնության մեջ», սկսում եք խուսափել մարդկանցից:

Դուք տպավորվող եք, հակում ունեք նրբագեղ արվեստների, հատկապես երաժշտության եւ պոեզիայի նկատմամբ, շարժուն եք, եռանդով լի, կարողանում եք շատ լավ զրույց վարել, մշտապես տեղյակ եք կատարվող բոլոր իրադարձություններից: Միայն ձեր մասին ունեցած բարձր կարծիքն է խանգարում լիակատար ներդաշնակություն հաստատել ձեր եւ շրջապատողների միջեւ:

Ուղղանկյունաձեւ

Գործունեության բոլոր ոլորտներում դուք սքանչելի կատարող եք: Ձգտում եք հիմնավորապես ուսումնասիրել ձեզ անծանոթ ամեն մի առարկա, երեւույթ: Աչքի եք ընկնում անխոնջ եռանդով, լավատեսորեն եք վերաբերվում կյանքին: Սիրում եք սենսացիաներ եւ հակված եք հավատալ դրանց: Անհաջողություններից քիթը չեք կախում, կարողանում եք հրճվել ամեն մի երջանիկ ռոպեով:

Քառակուսի

Դուք հազվադեպ հավասարակշռություն ունեք, կարողանում եք հանգստություն պահպանել նույնիսկ ամենաբարենպաստ իրավիճակներում: Ձեր հոգեկան առողջությունը կարելի է նախանձել: Չեք ափսոսում անցածի համար, ձեր հայացքը միայն առաջ է ուղղված, հանգիստ, փոքր-ինչ ծաղրալի: Գերադասում եք գործունեության այն տեսակները, որոնցով կարող եք զբաղվել առանց ուրիշներից կախվածության:

Հմտորեն կարողանում եք պահպանել ամուսնու (կնոջ) ընկերությունն ու կապվածությունը, մտերիմները հաշվի են առնում ձեր դիտողությունները: Դժվարին պահերին նրանք դիմում են ձեզ՝ հուսալով, որ դուք, առաջնորդվելով ձեզ բնորոշ ողջամտությամբ, գործուն խորհուրդ կտաք:

Կլոր

Դուք դյուրաբորբոք եք, շուտ վիրավորվող, սիրում եք տրվել անիրականանալի երազանքներին, չեք կարողանում հաշտվել անարդարության հետ, թեկուզ այն ձեզ չվերաբերի, սենտիմենտալ եք, եւ միշտ չէ, որ օբյեկտիվ եք լինում ձեր գնահատականների մեջ:

Ցավոք, դուք չեք տիրապետում ձեզ ներկայացնելու արվեստին եւ հաճախ ներկայանում եք պակաս ձեռնտու լույսի ներքո, քան կարող էիք: Ոչ հազվադեպ հայտնաբերելով ձեր թուլությունը, միշտ չէ, որ կարողանում եք իրավիճակից պատվով դուրս գալ, կարող եք երկար ժամանակ տանջվել հարազատների եւ մտերիմների նկատմամբ մեղավորության ոչ պարզ զգացումից:

Ի դեպ, Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության տվյալներով, տարեկան 350 մարդ մահանում է եղունգների սովորական ծլեփներից, որոնց պոկելուց առաջացող վարակը հանգեցնում է տարածված ինֆեկցիայի կամ գանգրենայի:

Հեռուստածրագրեր

22 մայիս, չորեքշաբթի

Հ1

8.00, 9.20 Առաջին ծրագիր
9.00 Հայլուր
10.30 Մարզաշխարհ
11.00 Հեռուստասերիալ «Սիրո կախարդանք»
11.45 Կեսգիշերային ճեպընթաց
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտսերիալ «Վերջին ատասանը»
17.35 Իմ սեր, իմ հավաս, իմ եկեղեցի
18.00 Հեռուստասերիալ «Սիրո կախարդանք»
19.00 Երեկոյան Երեւան
19.20 Հարցամարտ
19.50 Մանրամասներ
20.00 Այլուր
20.10 Գործարար մարդիկ
20.35 Տուն-տունիկ
21.00 Հայլուր
21.45 Ռակի ուժեղ
«Վահագն» մրցանակի ներկայացված ֆիլմեր.
22.00 Փաստավավերագրական ֆիլմ «Անվերջ ծգվող դասամիջոց»
23.00 Ռուբիկոն+
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեպընթաց
1.20 Հայլուր (ռուսերեն)
1.25 Հայլուր (անգլերեն)
1.30 Գ/ֆ «Սամուրայը»

ՊՐՈՄԵԹԵՎՍ

08.00 Բարի լույս, Հայաստան
(08.30, 09.30 Լրաբեր)
10.00 Սերիալ «Անտոնելլա»
11.00 Ակցենտ
11.50 Աղախանյան-շոու
12.20 Գ/ֆ «Մեծ զբոսանք»
16.00 Լրաբեր
16.20 Կենդանիները կատակում են
16.45 Մուլտֆիլմ
17.00 Ռուսական բալետի աստղերը
17.10 «Բլում-Բլում» պատմություններ
17.30 Երգիծական ծրագիր «Եռաֆազ»
18.00 Սերիալ «Անտոնելլա»
19.00 Civilis
19.25 Բժիշկ Պետրոսյանի «Դեղատոմսը»
20.00 Լրաբեր
21.00 Համերգ
21.35 Հացեն Հայաստան
22.00 Ընտանեկան լոտո
23.15 «1-02»
23.30 Լրաբեր
ԱՊՀ- նորություններ
00.00 Գ/ֆ «Հայտնվեց ծովում»

Կ

19.30 «Գնդիկ Բոժոնիկ»
19.50, 22.00 Բախտացույց
20.00 Սամուլի խոսնակ
20.20 Գ/ֆ «Ուրվականին հետապնդելիս»
22.05 Գիսաստղեր
22.30 Գ/ֆ «Իսկական կին» (2-րդ մաս)
00.00 Սամուլի խոսնակ

ԱՐՄԵՆԻԱ

08.30, 15.00, 18.00, 20.30, 01.00 Ժամը
09.00, 21.00 CNN
09.30, 15.30 Մուլտֆիլմ

(Հ2)

10.00, 19.40 Ինչպե՞ս ես, բարեկամ
10.30 «Աստղային մարզանք»
11.00, 20.00 Ավտոաշխարհ-2000
11.30 Հայրենիք-սփյուռք
12.00, 18.30 Ս-լ «Ընտանեկան կապեր»
13.00, 21.30 Բլից
13.25 Գ/ֆ «Բանտ եմ ուզում»
16.30 Բումերանգ
17.30 Կոմպյուտեր ժամ
22.00 Ընտանեկան ակնթարթ
23.30 Գ/ֆ «Վերածննդի դարաշրջանի մարդը»
02.00 Գիշերային կինոսրահ

(Շանթ)

08.00, 09.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 20.00, 22.00, 01.00, 03.00 «Հորիզոն»
08.15 «Ֆուտբոլային սուրհանդակ»
08.45, 21.45 «Նոստալջիգ»
09.15, 19.00 Հ/ս-լ «Սատանայի ճուտը»
10.15, 17.15 Հ/ս-լ «Լողափ»
11.00, 15.15 Մ/ս-լ «Մարդասարդ»
11.20, 15.45 Մ/ս-լ «Պիտեր Պեն»
11.40, 16.15 Մ/ս-լ «Բոբիի աշխարհը»
12.15, 18.15 Վ/ֆ «Պատմության ալիք»
13.00 Ցերեկային կինոնկար
14.30 «Խաչմերուկ»
16.45 Ս-լ «Մեչ»
20.20 Ս-լ «Լեդի Բոսս»
21.30 «Ծո-ից ծո Հայաստան»
22.40 «Պատահական վկա»
23.10 Ֆիլմ DVD
01.15 Գեղֆիլմ
02.45 Երաժշտական ծրագիր

ԵՐԵՎԱՆ

09.00 «Առավոտ»
10.30 Մուլտֆիլմ
11.55 «Ավտոշուկա TV»
12.00 Հ/ֆ «Ակցենտ»
12.30 «ТВ Մոսկվա». «Տարեգիր»
13.35 «ТВ Մոսկվա». Ս-լ «Խանգված սրտեր»
14.30 «Էլիտար շրջան»
15.00 «ТВ Մոսկվա». «Իրադարձություններ»
15.15 «ТВ Մոսկվա». Ս-լ «Տեսուչ Կեստերը»
16.20 «Սպորտ+»
16.50 «Ավտոշուկա TV»
17.00 Մուլտֆիլմ
17.30 Գեղարվեստական կինոնկար
19.00 Ողորության ղողանջներ
19.20 «Ավտոշուկա TV»
19.30 Բուրգ»
20.00 «ТВ Մոսկվա» Ս-լ «Առանց սիրո հրավունքի»
20.40 «Ավտոշուկա TV»
20.50 Մուլտֆիլմ մեծահասակների համար
21.00 «Հարցախոսս» հեռուստավիկտորինա
21.30 «Այս երեկո, այս ժամին»
22.30 Գեղարվեստական կինոնկար

ՍԻՆԵՄԱՐՈ

7.15 Կոմեդիա «Ով է մասնել Ռոջեր ճագարին»
8.50 Արկածային «Բադդի»
10.10 Ֆանտաստիկ «Ավրորա»
11.35 Մարտաֆիլմ «Ճակատագրի զինվորները»
13.15 Արկածային «Կապիտան Նեմո-2»
14.25 Կոմեդիա «Քաղաքային ոտիկանություն»
16.15 Արկածային «Վիշապների գետնախորշը»
17.55 Դրամա «Միստր Հոլանդի երկը»
20.10 Արկածային «Սուզանավ»
22.30 Մարտաֆիլմ «Գործընկերները»
00.30 Մելոդրամ «Անցյալի մյուս կողմում»
2.10 Թրիլեր «Փախուստ Շոուշենկից»
4.30 Դրամա «Պատարագի»
6.15 Մարտաֆիլմ «Լավագույն մարդիկ»

ԱՐՄԵՆԱԿՈԲ

11.00, 16.00 Համերգային ծրագիր
12.00 Գեղֆիլմ
13.30 Մուլտաշխարհ
17.05 Մ/ֆ «Ճագար Ռեգիի արկածները»
18.05 Վ/ֆ «Պուշկինի անվան կերպարվեստի պետական թանգարանանտիկ արվեստ»
18.30 «Կենդանաբանության դաս»
18.50 Երաժշտական միջնարար
19.00 «16»
20.10 «Հանդիպում»
20.40 Վ/ֆ «Դասական մեքենաշինության պատմությունից»
21.00 «Կուկուռիկ»
21.30 «Երեւանի գիշերներում»
22.10 Գ/ֆ «Ջոնի Մնեմոնիկ»
00.00 Գ/ֆ «Քաղաքը եւ գյուղը»

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

8.00 Մ/ս-լ «Վարդագույն հովազը»
8.15 Վերկացիկ
8.30 Մուլտֆիլմ
10.00 Գ/ֆ «Կարմիր Գլխարկի մասին»
12.10 Մուլտծրագիր
13.30 Գ/ֆ «Տիեզերական Ջեմը»
15.00 Մեր հայրենիքի պատմությունը
15.15 Մուլտծրագիր
16.00 Գ/ֆ «Սինդբադի ոսկե ճանապարհորդությունը»
17.45 Մուլտծրագիր
18.30 Երալաշ
19.00 Աստղածաղիկ
19.20 Մ/ս-լ «Բագզ Բանի»
19.30 Վ/ֆ «Հսկաների ժամանակը»
20.00 Մուլտծրագիր
20.45 Մեր հայրենիքի հեքիաթները
21.00 Գ/ֆ «Կապիկների մոլորակը» (1-ին սերիա)
22.45 Համաշխարհային երաժշտության գանձարան (Ռիչարդ Կլայդերման)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ Ռեգիոնալ ցանց

18.05, 18.30, 20.15, 22.00 Տեղական լուրեր
18.15 Մուլտծրագիր
18.50, 21.45 Համերգ
19.00 Բարի լուր
19.30 «Սինյորա»
21.00 Դետեկտիվ սերիալ
22.40 Ա1+ֆուտբոլ
22.50 Ընտանեկան կինո

ОРТ

7.00 Բարի լույս
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Նորություններ
10.15, 20.00 Ս-լ «Ընտանեկան կապեր»
11.15 Ծիծաղի համայնապատկեր
11.45 Թույլ օղակ
12.45 «Երալաշ»
12.50 Գրամոլություն
13.15 Լուբյանկա. «Կալանավոր N 35»
13.55 «Նշանավոր մարդկանց կյանքը». Ն. Սազոնովա
14.00 Գ/ֆ «Օտարականների դաղարք» (2-րդ սերիա)
16.15 Մուլտայրուբեն
16.35 100 տոկոս
17.00, 22.35 Ս-լ «Կայսրությունը հարվածի տակ է»
18.00 Մեծ լվացք
19.25 Կատակ-կատակի հետեւից
21.00 Ով է ուզում միլիոնատեր դառնալ
22.00 Ժամանակ
23.40 Իշխանության բանաձեւ. ԱՄՆ նախագահ. Ջորջ Բուշ
00.30 Գիշերային «Ժամանակ»
01.00 Ռուսական էքստրիմ
01.30 Գիշերային հերթափոխ

РТР

6.50-10.00 РТР-ի առավոտը
6.50, 7.50, 8.50, 9.50, 21.45, 00.15 Լուրեր-Մոսկվա
7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 21.00 Լուրեր
7.10 Ուղղափառ օրացույց
7.15, 8.30 Ընտանեկան նորություններ
7.25, 9.10 Հերթապահ բաժանմունք
7.30, 19.10 Ազդ
7.40, 9.30 Ճանապարհային պարեկ
8.10 РТР-ի փորձաքննությունը
8.20 Ազգային եկամուտ
8.25, 15.20 Լուրեր-սպորտ
8.40, 9.40 Նախաբան
9.15 Մոսկվա-Մինսկ
10.10 Վավերագրական սերիալ «Մարդու մարմինը»
11.05 Ս-լ «Գործընգասք՝ խավարի բազավորություն»
12.20 Ս-լ «Ցանց»
13.05 Իմ ընտանիքը
14.00 «Ինչ է ուզում կինը»
14.30 Ս-լ «Սիբիլ»
15.25 Մելոդրամ «Սիրո մակույկ» (ԱՄՆ)
16.25 Ս-լ «Վայրի հրեշտակ»
17.25 Ս-լ «Ընկերները-3»
18.20 Ս-լ «Երջանկություն ենք ցանկանում»
19.50 Ս-լ «Կոմիսար Ռեքսը»
20.50 Բարի գիշեր, փոքրիկներ
21.55 Ս-լ «Ընտանեկան գաղտնիքներ»
22.55 Ս-լ «Մարոսեյկա, 12»
00.00 Լուրեր-Մանրամասներ
00.30 Վավերագրական ֆիլմ «Ողջույն»
1.15 Ռուբգեր Հաուերը «Թագուհու զինվորը» ֆիլմում

НТВ

7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00, 01.10 Այսօր
7.05, 7.35, 8.10, 8.35, 9.10, 9.35 Առավոտը НТВ-ում
9.50, 20.40 Ս-լ «Սեւ ագռավ»
11.20 Եղանակի տեսություն
11.25 Քրեական Ռուսաստան
11.55 Բնակարանային հարց
12.30 Միջավայր
13.20, 16.40, 19.40 Քրեական գործ
13.35 Գ/ֆ «ՏԱՍՍ-ը լիազորված է հայտարարել...» (3-րդ սերիա)
15.20 «Դոմինոյի» սկզբունքը
17.30, 21.45 Ս-լ «Բանդիտական Պետերբուրգ»
18.40 Ս-լ «Կեղտոտ գործ»
23.35 Օրվա հերոսը
00.05 Ս-լ «Շտապօգնություն»
01.30 Գորդոն

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

RADIO VAN FM 103

DEUTSCHE WELLE

Немецкая волна

Русская редакция

В эфире радиостанции "Радио ВАН" FM 103.0 ежедневно в 23.30 кроме понедельника и четверга.

Слушайте самые свежие новости из Европы только в эфире радиостанции "Радио ВАН" FM 103.0

Հեքիաթիր փաստեր եւ բազմաթիվ ակյալներ հայտնիներից:

Մենք կբացենք ձեր առջեւ արվեստի գաղտնիքները՝ արվեստի մարդկանց հետ: Եվ այս ամենը «Ոսկե շարք» հաղորդաշարում: Յուրաքանչյուր երկուշաբթի ժ. 23:00 (կրկնությունը՝ հինգշաբթի ժ. 23:00):

«Ոսկե շարք»- մեկնաբանություններ, իրադարձություններ, երաժշտություն:

«Ռադիո Վանի» գովազդային գործակալություն

Հեռախոս՝ 54-00-02

ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ «ՎԱՆ» ՌԱԴԻՈ

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

2002 թ. մայիսի 21-ի առեւտրային նստաշրջան

Թողարկող Issuer	Համ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առ* Bid: լավագույն գին Best price	Առ* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Առ* Bid: Ընդամենը Total qnt.	Վաճառ* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառ* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառ* Ask: Ընդամենը Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	Transactions: առավ. գին Day high	Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: փոփ.% Avg%	Transactions: ծավալ Volume
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B	1,500.0	1,500.0	10								
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKQG	B	400.0	400.0	10								
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿ	ELUS	B	1,000.0	1,000.0	10								
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B	1,500.0	1,500.0	10								
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	10								
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B	2,000.0	2,000.0	20								
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HOMQ	B	1,500.0	1,500.0	10								
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B	100.0	100.0	451				100.0	100.0	100.0	49	4,900.0

* Չբավարարված գնման/վաճառքի (պահանջարկի/առաջարկի) հայտերը առեւտրային նստաշրջանի փակման դրությամբ:

** 4 նիշից բաղկացած համակոդը բաժնետիրական ընկերության հասարակ անվանական բաժնետոմսի համակոդն է: Արտոնյալ բաժնետոմսի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է P: Արտոնյալ բաժնետոմսերի ակյալ դասին շնորհված համարը: ՄՊԸ-ի բաժնեմասի դեպքում 4 նիշից հետո նշվում է C0:

ՀՖԲ-ում ներկայումս ցուցակված է 137 արժեթուղթ: Տեղեկությունները ներկայացվում են ՀՖԲ-ում ցուցակված այն արժեթղթերի վերաբերյալ, որոնցով ակյալ առեւտրային նստաշրջանի ադյուսակում գրանցվել է գնման/վաճառքի հայտ կամ գործարք: Բոլոր գները ներկայացված են ՀՀ դրամով: ՀՖԲ-ում ցուցակված բոլոր արժեթղթերի գնանշման ամփոփ աղյուսակները հրապարակվում են ամսական կտրվածքով յուրաքանչյուր ամսվա առաջին աշխատանքային օրը:

©Armex

Այլ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում՝ www.armex.am

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Ավրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112

Ալս Էքզոումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448

Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524352

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804

ԷՍ ԿԱԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Փավստոս Բյուզանդի 97
Հեռ.՝ 539525

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417, 569680

Կապիտալ-Մենեջմենթ ԲԲԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 560138

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

ՍՓՅՈՒՌ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

590000 ← ԱՆՎՃԱՐ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ → www.spyur.am www.yellowpages.am

Զանազան

ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿ 22 մայիս

ԽՈՅ

Բարենպաստ օր է նոր գործեր սկսելու, երկարաժամկետ ծրագրեր կազմելու, հանդիպումներ անցկացնելու համար: Ամենահամարձակ ձեռնարկումներն անգամ հեռագայում կբերեն բավական լավ եկամուտներ: Հնարավոր է ռոմանտիկ արկած:

ՑՈՒԼ

Այսօր բացառեք ամեն մի ազդեցիկ քայլ: Չի կարելի վերադասավորել կահույքը, ծաղիկ տնկել, ծառ կտրել, փաստաթղթեր ստորագրել, վտանգավոր արկածախնդրության դիմել: Խորհուրդ է տրվում օրն անցկացնել ընտանիքում կամ ընկերների հետ:

ԵՐԿՎՈՐՅԱԿՆԵՐ

Այսօր հնարավոր են տհաճ արկածներ, աղետներ, հիվանդություն: Եթե մեքենա եք վարում, ճանապարհներին սովորականից ավելի ուշադիր եղեք: Օրվա երկրորդ կեսին հնարավոր են անսպասելի հաջողություն, վիճակի բարելավում:

ԽԵՑԳԵՏԻՆ

Աստղերը խորհուրդ չեն տալիս այսօր զգալի կարևոր ներդրումներ կատարել: Խոշոր գնումներ ևս չարժե կատարել, քանի որ մոլորակների աննպաստ դասավորությունը կարող է հանգեցնել էական կորուստների: Եղեք զգույշ և շրջահայաց:

ԱՌՅՈՒԾ

Օրը պահանջում է վճռական գործողություններ, համառություն, նպատակասլացություն, դժվարությունների հաղթահարման կամք: Ինչ-ինչ անհաջողությունների պատճառով հարկ կլինի հետաձգել որոշ հարցերի լուծումը:

ԿՈՒՅՍ

Սեփական արժանիքներին, գիտություններին, արհեստներին հատուկ լինելու օր է: Զանազան փաստաթղթերի կամ նյութական արժեքների հետ գործ ունենալիս շատ ուշադիր եղեք, քանի որ հավանական խնդիրները կծագեն հենց դրանց պատճառով:

ԿՇԵՌՔ

Հնարավոր են տանջալի գլխացավեր, թունավորումներ, հրդեհներ: Բացառված չեն ֆինանսական խոշոր կորուստները, հախուռն գործողությունները: Մի ձեռնարկեք վտանգավոր քայլեր, դրանք վնասաբեր կլինեն: Վերահմաստավորեք անցյալը:

ԿԱՐԻՃ

Անձնական կյանքն այսօր կմղվի երկրորդ պլան: Մասնագիտական խնդիրները կստիպեն խորասուզվել աշխատանքի մեջ: Ձեր մեղքով հնարավոր է թյուրըմբռնում գործընկերների և ղեկավարության հետ: Խորհուրդ է տրվում դիմել զիջումների:

ԱՂԵՂՆԱՎՈՐ

Օրն աչքի է ընկնում կենսական ուժերի աստիճանական աճով: Չնայած վերջերս տեղի ունեցած միջադեպերի թողած տհաճ նստվածքին, շատ աղեղնավորներ իրենց արժանի բարձրության վրա կզգան բոլոր առումներով: Կաճի ինքնավստահությունը:

ԱՅԾԵՂՋՅՈՒՐ

Օրը նշանավորում է ձեր ստեղծագործական վերելքի սկիզբը: Մասնագիտական գործունեության մեջ հնարավոր է անսպասելի ճեղքում: Աշխատանքը կտա լավ արդյունք: Ղեկավարությունը կնկատի և կգնահատի ձեր գործարար հատկանիշները:

ՋՐՀՈՍ

Ձեր անբավարար մտավախության կամ որոշակի շփոթվածության պատճառով օրվա առաջին կեսը կարող է լինել աննպաստ: Շրջապատի մարդկանց հետ շփումները կլինեն դժվար: Մի ենթարկվեք սադրանքների և ճնշումների: Զսպեք ձեր հույզերը:

ՁԿՆԵՐ

Մի մոռացեք, որ հանուն գործի և երբեմն էլ հենց ձեր օգտի համար հարկ կլինի որոշ զիջումներ անել: Հնարավոր է, որ հենց այսօր այդ ձևով ստիպված լինեք հարց լուծել: Խորհուրդ է տրվում այսօր չհակաճառել պետերին:

ԽՈՀԱՆՈՑ

Լահմաջու

Մեկ կգ ոչխարի յուղոտ միսը աղալ, խառնել մոտ 1 կգ լոլիկ, սխտոր և մանր կտրատած մաղադանոս: Խմորին ոչինչ չխառնել և հունցել, ցանկալի է, հանքային ջրով:

Լահմեջուի խմորը բանալ կարկանդակի խմորի հաստության և մեծության, վրան քսել միջուկը, շարել բավայի մեջ իրար կողքի չորս հատով և եփել ջեռոցում: Հանելուց հետո երկու լահմաջուները իրար վրա դնել մսի կողմից:

529353 Անվճար ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Վաճառվում են ակվարիումներ 20-120 լ տարողությամբ, տարբեր չափերի և ձևերի: Ընդունվում են պատվերներ: Հեռ. 73-33-92 (ժ. 18:00- 22:00):

Վաճառվում է OPEL-KADET մակնիշի ավտոմեքենա: Հեռ. 63-65-34:

Վաճառվում է արտադրատարածք Եղվարդում, ընդ. մակերեսը 3600 քմ, որից 850 քմ-ն շենքեր, շինություններ, 16 միավոր տարբեր նշանակության հաստոցներ: Հեռ. 26-54-69 (երեկոյան):

Վաճառվում է մետաղյա ավտոտնակ Դեմիրճյան փողոցում: Հեռ. 58-38-68:

Շտապ վաճառվում է պտղատու այգի Բյուրականում, լավ մշակված, 1400 քմ, կա մետաղյա տնակ: Հեռ. 58-38-68:

Վաճառվում է ռուսական շրիֆտով գրամեքենա «DELUX», ֆրանսիական, գունավոր տպագրման մամուլ CANON CJ7 շատ ցածր գներով: Հեռ. 58-38-68:

Վաճառվում է ռուսական սովետական հանրագիտարան (33 հատոր): Գինը 50 դոլար, Հեռ. 53-06-98:

Փոխանակում եմ Երևանի կենտրոնում գտնվող 76 քմ տարածքը մայրաքաղաքի մերձակայքում գտնվող առանձնատան հետ: Հեռ. 09423833:

- **Առաջարկում ենք** դահլիճների, բնակարանների, ցանկացած տեսակի ոչ ստանդարտ ջահերի պատրաստում և տեղադրում: Վճարումը փոխանցումով կամ կանխիկ: Հեռ. 46-76-16, 46-05-23:

Վաճառվում է մեկ հարկանի տուն Աշտարակի շրջանի Օշականի գյուղում, բոլոր հարմարություններով և 1600 քմ պտղատու այգու տարածքով: Հեռ. 56-04-03:

Վաճառվում է Կենտրոնում 80 քմ կիսանկուղային տարածք: Եռաֆազ հոսանք, ջուրը մշտական: Հարմար է օֆիսի, սաունայի, բարի և այլ օբյեկտներ կառուցելու համար: Հեռ. 529-353, բջջ. (09)429353:

Վաճառվում է 2 սենյականոց բն. 9/9 հարկ, դարձրած 3 սենյականոց, ընդ. մակերեսը 66 քմ, Շարուրի փող. (Զարթոնք): Գինը 5000 դոլար: Հեռ. 46-64-13 (ժ. 18-ից հետո):

Վաճառվում է 2 սենյականոց բն., դարձրած 3 սենյակ, Պուշկինի փ. 9/2 հարկ, ընդհ. տար. 80 քմ, մաքուր վիճակ, շքապատշգամբ, գինը 26000 դոլար: Հեռ. 570908:

Վաճառվում է 2 սենյականոց բն. Սարյան փ. (կենտրոնական փոստատան հարևանությամբ) 4/2 հարկ, 72 քմ ընդհ. տարածքով, բարձր առաստաղ, միջին վիճակ, գինը 18000 դոլար: Հեռ. 570908:

Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան: Ամառանոցային 202 Վ շենքում (նախկին Կանաչի հանգստյան տուն), 4 հարկանի շենքի 2-րդ հարկ, կապիտալ վերանորոգված: Հեռ. 65-23-32:

Վաճառվում է 3 սենյականոց բն. Հերացի փ. 7/6 հարկ, ընդ. տար. 105 քմ, միջին վիճակ, վերելակ, գինը 32000 դոլար: Հեռ. 570908 (Գարիկ):

Վաճառվում է 3 սենյականոց բն. Մաշտոցի պ. 5/1 հարկ, 75 քմ ընդհ. տարածքով, մաքուր վիճակ, տարածքը հարմար է օֆիսի համար, գինը 35.000 դոլար: Հեռ. 570908:

Վաճառվում է 3 սենյականոց բն. Պուշկինի փ. 3/2 հարկ, ընդհ. տար. 120 քմ, միջին վիճակ, փայտե ծածկեր H=3,20 մ, գինը 42.000 դոլար: Հեռ. 570908:

Վաճառվում է 4 սենյականոց բնակարան Գյուլբենկյան 2/1, 14/12 հարկ (ժամացույցի գործարանի հարևանությամբ), հին վերանորոգմամբ, վերելակը չի, ջուրը ժամով, հեռ. 26-89-05, գինը 13.000 դոլար:

Շտապ վաճառվում է 4 սենյականոց լավ վերանորոգված բնակարան Հրազդան-արևմտյան Ա1 թաղամասում, ընդ. տարածքը 88 քմ, 9-րդ հարկ, մետաղյա դուռ, մեծ պատշգամբ կամարով միացրած ճաշասենյակին, մանսարդի հնարավորություն: Հեռ. 72-79-85: Գինը 8000 դոլար:

Վաճառվում է 4 սեն. բնակարան Մալաթիա թաղ. (Լույս աստղի հարևանությամբ), ընդ. մակ. 105 քմ, 2 տնտ. պատշգամբով, բարվոք վիճակում: Հնարավոր է փոխանակում 1 և 3 սենյականոց բնակարանների հետ: Գինը 13.000 դոլար: Հեռ. 77-09-37:

Վաճառվում է բջջային հեռախոս PANASONIC EB-BSD90G, գինը 100 դոլար: Հեռ. 09487069:

Վաճառվում է բջջ. հեռախոս SIEMENS S 25, գունավոր էկրանով, գինը 85 դոլար: Հեռ. 09429353:

Վաճառվում է բջջ. հեռախոս NOKIA 6210, գինը 130 դոլար: Հեռ. 09430271:

Վաճառվում է բջջ. հեռախոս SIEMENS S 25 I, գինը 165 դոլար: Հեռ. 09428243:

- **Կազմակերպում ենք** հարսանյաց և այլ հանդիսություններ, ապահովում ենք բարձր որակ: Հեռ. 09 40 81 46

Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան, Ավան, Չարենցի թաղ. 11 շենք, 14 հարկ/9-րդ հարկ: Գինը 7000 դոլար: Հեռ. 22-81-78:

Վաճառվում է 3 սենյականոց բնակարան (120 քմ) ֆիզ. ինստիտուտի 1-ին հարկ (3 հարկանի), ավտոտնակ, նկուղ: Գինը 35000 դոլար: Հեռ. 34-51 86:

Վաճառվում է OPEL-RECORD մակնիշի ավտոմեքենա: Հեռ. 23-39-98:

- **Տրվում է վարձով** 17 քմ տարածք Ամիրյան 13 հասցեում: Հեռ. 22-60-02, 53-01-96:
- **Տրվում է վարձով** 3 սենյականոց բնակարան Գարեգին Նժդեհի հրապարակում: Մշտական ջուր, ARISTON, կահավորված: Գինը 100 դոլար: Հեռ. 46-09-71:

Վաճառվում է 800 քմ **տուն-հողամաս** Օշականում: Գինը պայմանագրային: Հեռ. 4-40-71:

- Վաճառվում է 1200 քմ սեփականաշնորհված տնամերձ **հողամաս** «Հայֆիլմի» հարևանությամբ (Քասախ-Ավան): Գինը պայմանագրային: Հեռ. 57-70-91:
- **Մերսման** որակավորում ունեցող բժշկուհին հրավիրում է բուժական, կազդուրիչ, կոսմետիկ և ընդհանուր մերսման: Հեռ. 22-92-92 (ժամը 10:00-16:00), 25-92-29:

Վաճառվում է մետաղյա ավտոտնակ 2,5x6: Հեռ. 23-91-33:

- **Կգնեմ** օգտագործված լվացքի մեքենա: Հեռ. 53-04-39, Տիգրանին:
- **Անդրեաս Սևոյանը փնտրում է** 1943 թ. Ստեփանավանում իր հետ 6 ամիս ծառայած Լեոնարդին: Հեռ. 65-22-36:
- Վաճառվում են **«գլյուկոմետրեր»** արյան մեջ շաքարի տոկոսը 30 վրկ. չափելու համար և պահեստային տեստ-թղթիկներ: Հեռ. 24-17-65:

Վաճառվում է 2500 քմ պտղատու այգի ցանկապատված, մշտական ոռոգման ջուր, 700 պտղատու ծառերով: Գինը պայմանագրային: Հասցեն՝ ք. Աբովյան Հեռ. 2-37-77:

Վաճառվում են հրապարակին մոտ սեփականաշնորհված տներ և հողատարածք 740 քմ: Հասցեն Ամիրյան 14: Հեռ. 56-44-86:

Վաճառվում է 3+1 սենյականոց բնակարան կենտրոնում: Հասցեն Տպագրիչների 9 շենք, բն. 1 և 2, 1 հարկ: Հեռ. 56-44-86:

- Վաճառվում է **CD փոխանակիչ** «CHANGER», 6 հատանոց KENWOOD: Գինը 150 դոլար: Հեռ. 09404403:

Վաճառվում է ամառանոց Կաթնաղբյուր գյուղում (Կոտայքի մարզ), մշտական տաք/սառը ջուր, հոսանք, գազ, հեռախոս, 2400 քմ պտղատու այգի, մեծ լողավազան, հացատուն, ջերմոց... Հեռ. 26-79-92, (022) 2-69-15

Շտապ կգնեմ ժամանակակից վերանորոգված 2 կամ 3 սենյականոց բնակարան կենտրոնում: Հեռ. 09496521 Մարինեա:

Վաճառվում է 2 սենյականոց բնակարան Պռոշյան և Բաղրամյան փողոցների հատվածում 4/1 հարկում, ընդ. տարածքը 80 քմ, 2 փակ պատշգամբ: Գինը 23.000 դոլար: Հեռ. 27-07-72:

- Վաճառվում է 1600 քմ ընդհանուր տարածքով **հողամաս** Աշտարակի շրջանում: Տարածքում երկու 3 հարկանի տուն, լողավազան, հոսանք, ոռոգման և խմելու ջուր, 150 պտղատու ծառ: Գինը 20.000 դոլար: Հեռ. 52-54-23:

Վաճառվում է ամառանոց, գյուղ Քասախ, 2 սենյակ, բնակ. տարածքը 36 քմ, պատշգամբ, արևկող գեղեցիկ տեսարան, 400 քմ հողամաս, ոռոգման և խմելու ջուր, հոսանք, չբնակեցված: Գինը 3000 դոլար: Հեռ. 55-04-45:

Կանանց, տղամարդկանց սեռավարակների, սեռական խանգարումների, անպտղության ախտորոշում և բուժում: Հեռ. 22-92-92 (10:00-16:00) կամ 09423059:

Դիսբակտերիոզների և ստամոքսաաղիքային մյուս հիվանդությունների բուժում դեղորայքով և դեղաբույսերով համակցված: Հեռ. 22-92-92 (10:00-16:00):

Բուժական, կազդուրիչ և կոսմետիկ մերսում: Հեռ. 22-92-92 (10:00-16:00), 25-92-29 (17:00-22:00:

- Արևելահայերեն, արևմտահայերեն դասական և աբեղյանական ուղղագրությամբ գրքերի խմբագրում, հրատարակության պատրաստում և սրբագրում, թարգմանություններ: Հեռ. 48-52-16, 53-20-29, Գևորգ:

Բուժում: 1. Նևրոզներ, վախ, դեպրեսիա, հիստերիա... 2. Նևրալգիաներ: 3. Մաշկավեներական հիվանդություններ: 4. Հենաշարժողական համակարգի խնդիրներ: 5. Ինֆեկցիոն բարդույթներ: 6. Իմպոտենցիա (ցանկացած մակարդակի): 7. Մերսում բուժական, առողջարարական: Վճարը բուժումից հետո: Հեռ. 25 31 51, 26 01 59:

Սկանվորդ

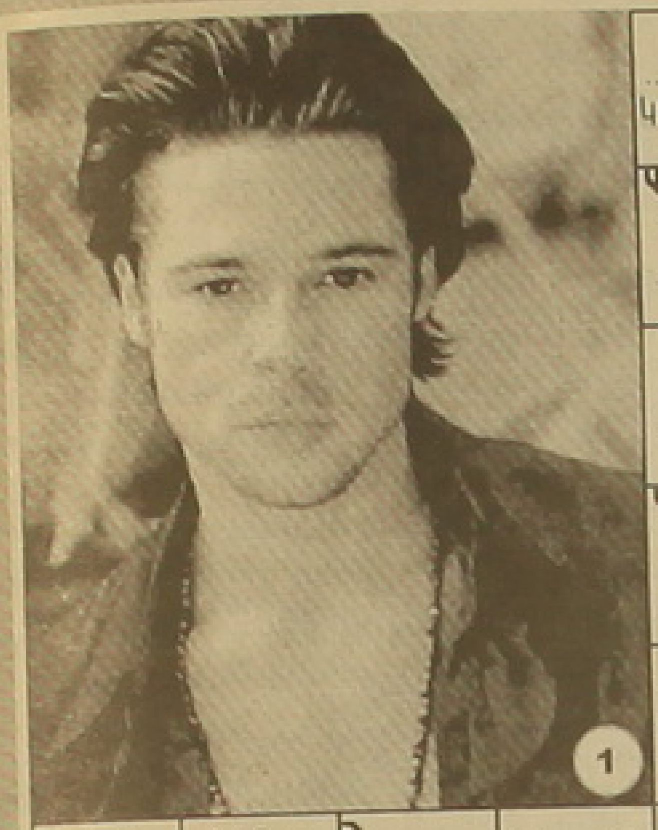

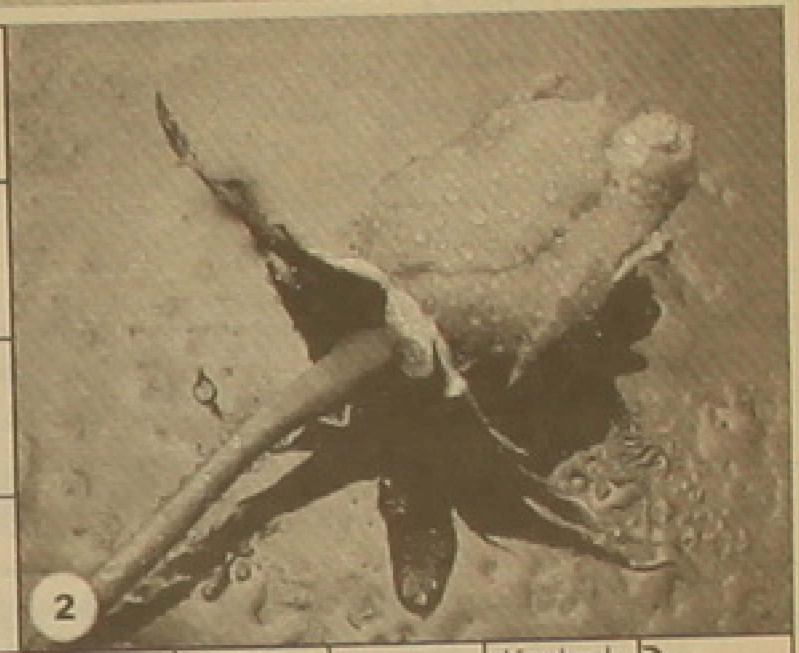

- ..., մետր, կիլոմետր
- Բանաստեղծություն, խարդավանք
- 1
- Եւ ամրոց, եւ պարային համույթ
- Բրեզենտե տնակ
- 2
- Երկաթբետոնի «ոսկորը»
- Դաջվածք
- Հոլանդ. ֆուտբոլային ակումբ
- Արաբ նահանգապետ
- «Ֆաուստ» բալետ
- Երգչուհի ... Մաքյո
- «Դուրս գրված» շոր
- Քարափ
- Քրիստոսի «կենսագրությունը»
- Ժամ կամ ...
- Մոսկովյան փողոց-թաղամաս
- ԺԺԻ, «կարմիրների» անվան լիդեր
- Եւ նավատին, եւ նավապետը
- Յասոնի «գեղմանավը»
- Ծովային «ռելիեֆ»
- Ֆիզիկի «գերած տված եղբայրը»
- Կլայեկ
- ՀՀ-ի հյուսիսարեւելքը
- «Քաղցրածին շամբ»
- Թվի բացարձակ մեծությունը
- Փաթաթվող «կանացի» բույս
- Անիմաստ ծախս
- «Բիթլզ», Ռինգո ...
- «Գիլու ...» (սեղանի խաղ)
- Կոռոզիային դիմադրող ձուլվածք
- Հավաքնի «մենյուն»
- Ավխտած ձկան «բուրմունքը»
- Պարկավոր «ավստրալիացի»
- Ձիու հետույք
- Ազգակցության ապացույցը
- «Տուրնե» պարապելու
- Մեխի «ֆունկցիոնալ իմաստը»
- ...-վեզիր
- «Շեղաչք» ֆոտոապարատ

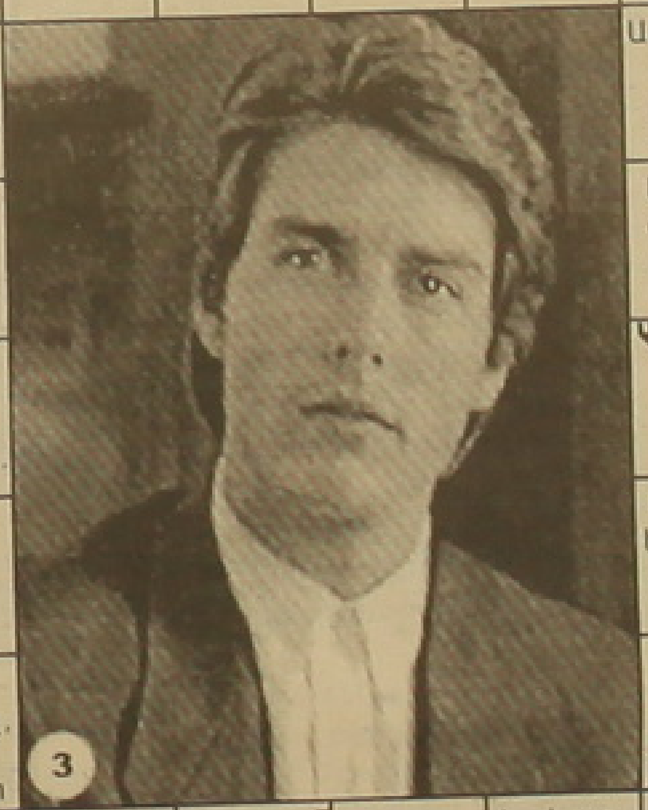

- Եւ դուռ, եւ գաղտնիք բացելու
- Խխունջի պատյան
- Ջրաբերան
- Ոչ թե ուշ, այլ ...
- Ատամնավոր կետ
- Շնորհավորանքի «առիթ»
- Նիագարա գետի «ակունքը»
- Եւ գեներալ, եւ տաբատ
- 3
- Ֆիդայի ... Դժոխք
- Վերլուծություն
- Ֆիզիկա, «գործարար» միավոր
- «Ջեռնափայտ» բույսի համար
- Վնասարարություն
- Կախարդինը հավի ոտքերով է
- Պերու Լիմա, Էկվադոր ...
- Բրդյա «արական» հագուստ
- Վարանի «արյունակիցը»
- Մովսեսի խոսքը «սրբագրողը»
- «Ծառ ճղելու հարմարանք»
- Բաժանմունք վագոնում
- Ծանոթ
- «Ամեն անգամ պապը ... չի ուտի»
- Բարակ պարան
- «Դուման» նախկինում
- Մայրաքաղաքը Բեյրութ
- Ոսկով ու արծաթով լիքը
- Թատրոն արար, քենիս ...
- Հնդկացիական մակույկ
- Փոսի «ցցված» հականիշը
- 5
- Այստեղ վաճառում են եւ գնում
- Նրբանկատություն
- Կարճապարանոց ցուլ
- Պատմական դեպքերի շարք
- Մետաքսաքել «արտադրող»
- Կումիս խմելու «աման»
- «Մրոտելու» թղթաշար
- Հողը փորփրող փայտակտոր
- Տավար, այն էլ սապատավոր
- Քարե կամ մետաղե մարդ
- Կարկառ, քերծ
- Ձենափայտային արատ
- 4
- «Գերաճած» մորի
- Նավի առաջամաս, նաեւ դունչ
- Ձվով խաչապուրի թխող վրացի

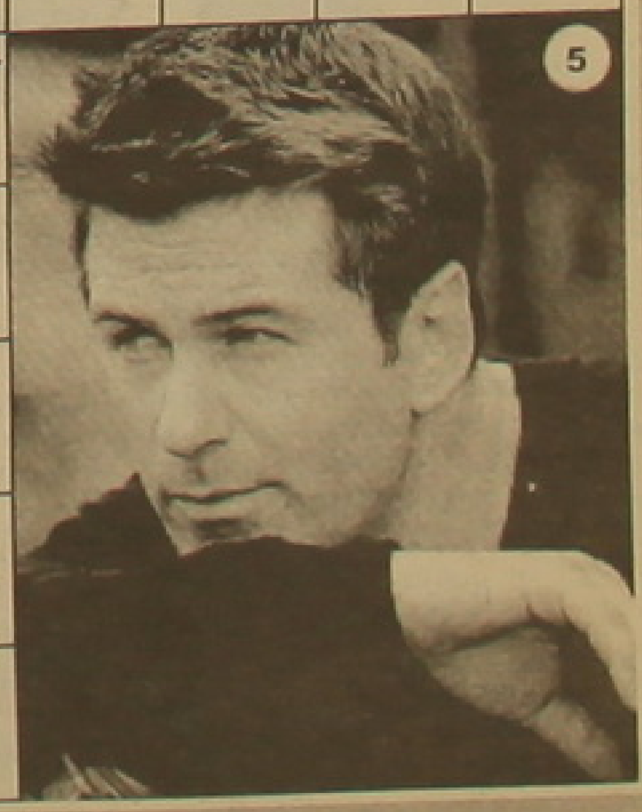

- Բաժանմունքը լատիներեն
- Ճապոնական մայր
- Զուռնա-...
- «Պարոն 420», ... Կապույր
- «Սեղմված» սյուժե
- Ջրաղացի դրսի անիվը
- «Դե տանը նստի, ... պտտի»
- Շուլալ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ավտոմեքենա վարելու ուսուցում: Անվտանգությունը եւ էֆեկտիվությունը երաշխավորվում է: Պետ. վկայական 01045216

Հեռ.՝ 55-79-44
(Ալեքսանդր)

HUJ Հայաստանի ուսանողական ջոկատների շտաբը շարունակում է կամավորների հավաքը՝ արտասահմանում եւ Հայաստանում ամառային միջազգային ճամբարների ծրագրերին մասնակցելու համար: Դիմումներն ընդունվում են հետեւյալ հասցեով՝

Կորյունի փող. 19ա, 7-րդ հարկ
Հեռ.՝ 52 27 88, 52 27 01

ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ ЮНИБАНК

«Յունիբանկը» եւ Մոսկվայի «Յունիաստրում» բանկը ներկայացնում են դրամական փոխանցումների արագ, մատչելի եւ նոր համակարգ- **Unistream Money Transfer**: **Unistream**- դրամական փոխանցումներ առանց հաշվի բացման՝ վճարելով ընդամենը փոխանցվող գումարի **1** տոկոսը, **Unistream**- հարմարավետ եւ հուսալի փոխանցումներ **Հայաստանից Ռուսաստան** եւ **Ռուսաստանից Հայաստան**: Հայաստանի մարզեր, Արցախ եւ հակառակ ուղղությամբ փոխանցվող գումարի միջնորդավճարը կկազմի **1,5** տոկոս: **Միջնորդավճարը գանձվում է միայն փոխանցողից:**

Unistream- գումարը հասցեատիրոջը կհասնի 1 ժամվա ընթացքում:

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝ Մոսկվա 785 05 80, 787 11 73, 797 58 03:

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Ամիրյան 12
Հեռ.՝ 53 98 70, 53 98 71, ֆաքս՝ 53 30 52
Յունիբանկ- իրական ներդրումներ

www.unistream.ru www.unibank.am

Բազմաթիվ հնարավորությունների Ձեր հանգրվանը՝

Այսօր «Յունիբանկը» մատուցում է Հայաստանի բանկային շուկայում առկա բոլոր ծառայությունները: Ավելին «Յունիբանկն» առաջինն է իր հաճախորդներին նորագույն բանկային տեխնոլոգիաները ներկայացնելու գործում: Այսպես, «Յունիբանկը» հրավիրում է Ձեզ օգտվելու Յուբրեյդ համակարգի միջոցով Ռուսաստանի ֆինանսական շուկաներում գործարքներ կնքելու հնարավորությունից: Ֆինանսական գործարքների լայն ընտրանի, անկաշառ տեղեկատվություն եւ վերլուծական ծրագրեր, ապահով կապ՝ այս ամենն առաջին անգամ Հայաստանում:

Մեկ այլ նորույթ. Մաստեր Քարդ Վիրչուըլ, էլեկտրոնային քարտ, որը թեկուզ գոյություն չունի ֆիզիկապես, բայց Ինտերնետի միջոցով գնումներ կատարելու հնարավորություն է տալիս: Չափազանց մատչելի այս քարտը շատ հարմար վճարամիջոց է ինտերնետում գնումների եւ ծառայությունների դիմաց վճարման համար:

Անհատական պահատեղեր

«Յունիբանկը» բազմատեսակ ծառայությունների շարքում, հաճախորդներին առաջարկում է նաեւ չհրկիզվող անհատական պահատեղերի նոր ծառայություն, որի շնորհիվ Դուք այլեւս մտահոգություն չեք ունենա Ձեր թանկարժեք իրերը, փաստաթղթերը պահելու համար: Իսկ մեր աշխատակիցները կաջակցեն Ձեզ այս ծառայությունից օգտվելիս:

Հաճախորդների սպասարկումն առավել հարմարավետ դարձնելու համար առաջարկում ենք երեք տարբեր չափերի պահառության արկղեր:

(բարձրություն x լայնություն x խորություն) մմ

Չափերը	Սակագներ (ԱՄՆ դոլար)				
	7 օր	14 օր	30 օր	180 օր	365 օր
փոքր 100x220x480	9	12	18	35	45
միջին 200x220x480	12	18	23	45	60
մեծ 200x450x480	18	23	35	60	70

«Յունիկբանկը» հրավիրում է Ձեզ օգտվելու սպասարկման այս տեսակից:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի հայկական համագումարի հասարակական կազմակերպությունների ուսուցման եւ տեղեկատվական միջոցների կենտրոնը (ԱՀՀ ՀԿ կենտրոն) հայտարարում է «Առողջության առաջնային պահպանման եւ սոցիալական պաշտպանության ոլորտների օրենսդրական կանոնակարգման մեխանիզմների բարելավման դրամաշնորհային ծրագիր»: Դրամաշնորհների ֆինանսավորումն իրականացվում է ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալության (ԱՄՆ ՄԶԳ) «Հայաստանի հասարակական կազմակերպությունների զարգացման ծրագիր ի աջակցություն ԱՄՆ ՄԶԳ (USAID) սոցիալական անցման եւ աղետի գոտու ծրագրերի» շրջանակում:

Ծրագրի նպատակի, խնդիրների, դիմելու կարգի, մրցույթին մասնակցելու չափանիշների, դոնորի պահանջների վերաբերյալ, ինչպես նաեւ այլ անհրաժեշտ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ԱՀՀ ՀԿ կենտրոնի դրամաշնորհների բաժին, եւ/կամ իրավախորհրդատուին հետեւյալ հեռախոսահամարներով՝ 54-40-12, 54-40-13 եւ 53-92-04 կամ նախնական պայմանավորվածությամբ այցելել՝ քաղ. Երեւան, Եզնիկ Կողբացու փող. 20:

Հայտի ներկայացման փաթեթի էլեկտրոնային տարբերակը կարելի է ստանալ ԱՀՀ ՀԿ կենտրոնի դրամաշնորհների բաժնում կամ դիմելով էլ. փոստի հետեւյալ հասցեներով՝ gagik@ngoc.am; armen@ngoc.am:

Հայտերի ներկայացման վերջնաժամկետն է 2002 թ. հունիսի 20-ը:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

Հայտարարում է

Ս/թ. մարտի 27-ին «Ազգ», «Հայաստանի Հանրապետություն» եւ «Նովոյե Վրեմյա» թերթերում ԲՀԻՕՀՀՄ-ի հայտարարված «Կանանց քանավոր պատմություններ. կենսագրություններ եւ դրվագներ» սեմինար-դասընթացի մրցույթի անհրաժեշտ փաստաթղթերը հանձնելու ժամկետը հետաձգվել է մինչեւ ս/թ մայիսի 29-ը:

Հավելյալ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակ հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան 10, Պուշկինի 1 բն. 2;
հեռ/ֆաքս: 542-119, 541-179, 543-901
e-mail: aram@osi.am, gayane@osi.am
www.osi.am

Победительница лотереи
GREEN CARD
Ищет финансово обеспеченного спутника для выезда в США
Тел. (09) 40 11 63

Победитель лотереи
GREEN CARD
Ищет финансово обеспеченную спутницу для выезда в США
Тел. (09) 40 11 63

«Անի Տուր» տուրիստական գործակալությունը ապրիլի 27-ից կազմակերպում է 7-10-օրյա շրջագայություններ հետեւյալ երթուղիներով.

7-օրյա՝
Կարս, Անի, Իգդիր, Բայազետ, Նպատ լեռ, Տրդատաքար, Վան, Վարագավանք, Աղթամար կղզի, Խնուս, Էրզրում, Սարիղամիշ:

9-10-օրյա ուղեւորությունների ընթացքում նշված երթուղին կհամալրվի հետեւյալ վայրերով՝
Թավրիզ, Մակու (Թադեի վանք), Նեմրութ լեռ, Բիթլիս, Մուշ (Առաքելոց վանք, Սուլուխի կամուրջ), Սասուն (Գելիեգուզան, Սեմալ):

Մեր հասցեն՝
Երեւան, Հանրապետության հրապարակ, Միությունների տուն, 79-րդ սենյակ Հեռ. 56-00-08, 57-55-76
Օգտագործե՛ք Ձեզ ընձեռված բացառիկ հնարավորությունը:

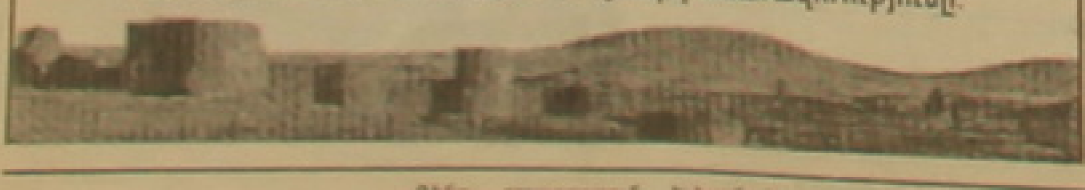

ՀՈՒՇԱՀԱՆԴԵՍ
ՆՎԻՐՎԱԾ
ՆԱԻՐԻ ԶԱՐՅԱՆԻՆ

Հուշահանդեսը տեղի կունենա Երեւանի կամերային երաժշտության տանը մայիսի 22-ին, ժամը 16:00-ին:

Վարում է
ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿՅԱՆԸ

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ջինիշյան հիշատակի հիմնադրամը հայտարարում է նախագիծ-առաջարկների մրցույթ՝ նվիրված փախստական ընտանիքների երեխաների հիմնախնդիրների լուծմանը:

Մրցույթին հրավիրում ենք մասնակցելու ՀՀ տարածքում գործող տեղական հասարակական կազմակերպություններին:

Մրցույթի պայմաններին ծանոթանալու համար կարող եք դիմել ՋՀՀ գրասենյակ երկուշաբթիից-հինգշաբթի օրերին, ժամը 10:00-13:00, հետեւյալ հասցեով՝
ք. Երեւան, Աբովյան փ. 34, բն. 7
Հեռ. 52 43 82, 54 44 18

Դիմումներն ընդունվում են մինչեւ 21-ը հունիսի 2002 թ.:

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան 21. 05. 2002 Գինը՝ 100 դրամ